

Delårsrapport med prognos 2 2022

**Programnämnd samhällsbyggnad
- egen verksamhet**

Beslutad av Programnämnd samhällsbyggnad, **den 29 september 2022**

Innehåll

1. Förslag till beslut.....	3
2. Förvaltningschefens bedömning och analys.....	4
2.1 Förvaltningschefens analys av verksamhetens prognos	4
2.2 Händelser av väsentlig betydelse	5
2.3 Förväntad utveckling	6
3. Sammanfattande iakttagelser.....	9
4. Nämndens bidrag till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål ..	11
4.1 Målområde 1 Örebro i sin fulla kraft	12
4.2 Målområde 2 Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro	16
4.3 Målområde 3 Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro	19
4.4 Målområde 4 Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet	23
4.5 Målområde 5 Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald	28
4.6 Målområde 6 Hållbara och resurseffektiva Örebro.....	34
5. Analysunderlag – ekonomi.....	38
5.1 Enheternas delårsresultat och prognos	39
5.2 Intäkts- och kostnadsutveckling.....	44
5.3 Verksamheternas delårsresultat och prognos	Fel! Bokmärket är inte definierat.
5.4 Investeringar	47
6. Fem år i sammandrag	53
7. Indikatorlista.....	54
8. Bilagor.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.

1. Förslag till beslut.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet bidrar i stor utsträckning till samtliga målområden samt utvalda Kommunfullmäktigemål och inriktningar som är definierade i ÖSB. Större delen av de åtaganden som nämnden pekat ut i Verksamhetsplan 2022 är omhändertagna av verksamheten.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet redovisar en negativ budgetavvikelse på 1,1 mnkr för perioden januari till och med augusti 2022. Kollektivtrafiken uppvisar en negativ budgetavvikelse motsvarande -12,3 mnkr, varav färdtjänsten utgör -10,7 mnkr. Mark och fastigheter har en positiv avvikelse mot periodens budget på 8,3 mnkr och Stadsbyggnads avvikelse är 2,9 mnkr.

Prognosen visar en negativ budgetavvikelse på totalt -20,7 mnkr, där Kollektivtrafikens underskott utgör 17,6 mnkr och Färdtjänstens del uppgår till 17,4 mnkr. Mark- och fastigheter väntas få en negativ budgetavvikelse på -6,7 mnkr i och med lägre intäkter för tomträttsavgäld, försäljning av skog samt det utökade driftområdet Oset/Rynningeviken. Stadsbyggnad väntas redovisa en positiv avvikelse på 3,6 mnkr till följd av lägre personalkostnader.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet har vid delår 2 ett totalt investeringsanslag på 318,0 mnkr där 90,7 mnkr använts under perioden januari till och med augusti, vilket motsvarar 29 procent. Fördröjningar i upphandling samt materialbrist har lett till förseningar.

Prognosen för investeringarna visar att 97 procent av budgetanslaget förväntas användas under året vilket ger ett utfall på 309,7 mnkr. Prognosen är gjord utifrån att varje projekt genomförs i enligt med aktuell tidplan. Det troliga är att det kommer uppstå förseningar i en delmängd av projekten, men som i nuläget inte går att se. Det skulle i så fall leda till att utfallet vid bokslut är lägre än vad prognosen indikerar.

Stadsbyggnads förslag till Programnämnd samhällsbyggnad

1. Programnämnd samhällsbyggnad fastställer Delårsrapport med prognos 2 för 2022 gällande egen verksamhet.

2. Förvaltningschefens bedömning och analys

2.1 Förvaltningschefens analys av verksamhetens prognos

Årets ekonomiska resultat

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet redovisar en negativ budgetavvikelse på 1,1 mnkr för perioden januari till och med augusti 2022. Kollektivtrafiken uppvisar en negativ budgetavvikelse motsvarande -12,3 mnkr, varav färdtjänsten utgör -10,7 mnkr. Mark och fastigheter har en positiv avvikelse mot periodens budget på 8,3 mnkr och Stadsbyggnads avvikelse är 2,9 mnkr.

Prognosen visar en negativ budgetavvikelse på totalt -20,7 mnkr, där Kollektivtrafikens underskott utgör 17,6 mnkr och Färdtjänstens del uppgår till 17,4 mnkr. Mark- och fastigheter väntas få en negativ budgetavvikelse på -6,7 mnkr i och med lägre intäkter för tomträttsavgäld, försäljning av skog samt det utökade driftområdet Oset/Rynningeviken. Stadsbyggnad väntas redovisa en positiv avvikelse på 3,6 mnkr till följd av lägre personalkostnader.

Nämnden tilldelades inget effektiviseringskrav under 2022 men rådande situation gällande färdtjänst samt lägre intäkter gällande tomträttsavgäld och skogsavverkning skapar svårigheter att nå en ekonomi i balans, något som återigen behöver lyftas i budgetarbetet för att kunna behålla nuvarande kvalitet inom verksamheterna.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet har vid delår 2 ett totalt investeringsanslag på 318,0 mnkr där 90,7 mnkr använts under perioden januari till och med augusti, vilket motsvarar 29 procent. Fördröjningar i upphandling samt materialbrist har lett till förseningar.

Prognosen för investeringarna visar att 97 procent av budgetanslaget förväntas användas under året vilket ger ett utfall på 309,7 mnkr.

Nämndens uppdrag

Nämnden bidrar i stor utsträckning till de målområden, Kommunfullmäktigemål och inriktningar som är definierade i ÖSB. Större delen av de åtaganden som nämnden pekat ut i Verksamhetsplan 2022 är omhändertagna och pågående eller planerade. Detta trots att ett ekonomiskt tufft läge krävt mycket strategiska resurser för genomlysning av ekonomi och framtagande av ekonomiska beslutsunderlag samt det försvårade omvärldsläge som nämndens verksamheter ser påverkan från, inte minst kopplat till en försämrad konjunktur. Det påverkar nämndens förmåga att genomföra andra förändringar för att öka måluppfyllelsen.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet är en drivande motor i samhällsbyggnadsprocessen. Samordningen med Tekniska nämnden, Miljönämnden, Kulturnämnden och Fritidsnämnden är väldigt viktig för att omsätta samhällsbyggnadsprocessen i praktiken. Genom att samarbeta och arbeta med proaktiv översiktlig planering i bland annat planprogram skapas förutsättningar för god bostadsförsörjning. Generellt är planberedskapen inom den översiktliga planering god, men ett fortsatt intensivt och kontinuerligt arbete krävs för att säkra den framtida försörjningen av byggbar mark för bostäder, verksamheter och samhällsservice. Detta säkras via det kontinuerliga bostadsförsörjningsarbetet och analys av bostadsmarknadens utveckling.

Det pågår ett arbete med att utveckla systematiken kring arbetsplatsförsörjning till en mer likartad hantering som för bostadsförsörjningen. Stadsbyggnad har under året intensifierat arbetet med att planlägga för efterfrågad verksamhetsmark genom att analysera kommande behov utifrån utveckling och trender. På så vis kan nämndens verksamhet säkerställa att det även i framtiden finns byggklar mark för rätt behov och för alla typer av etableringsförfrågningar - från centralt belägna kontorshus till verksamhetsmark för allt från småföretag till storskaliga lager.

Det finns en god kunskap om social hållbarhet inom nämndens verksamhet men en kraftsamling behövs kring sociala hållbara lösningar och trygghetsfrågor genom bredare samtal med fler samhällsbyggnadskompetenser. Arbetet med social hållbarhet och trygghet inom stadsplanering har pågått under året, bland annat har en systematiserad struktur för det brottsförebyggande- och trygghetsskapande arbetet tagits fram och implementerats. Arbetet har även fortsatt med att utveckla grönområden i och mellan bostadsområden för att skapa möten mellan människor och höja kvaliteten på livsmiljön.

Örebro växer och det kan innebära stora förändringar i befintliga stadsmiljöer. Det är fler som ska dela på samma yta - boende, aktörer och trafikanter. Det ställer krav på en tydligare kommunikation gentemot olika målgrupper, i syfte att skapa förståelse för de förändringar som behöver ske för att åstadkomma ett Örebro som är hållbart utifrån miljö-, framkomlighets- och attraktivitetsperspektiv. Flera kommunikationsinsatser har gjorts under året utifrån förvaltningens kommunikationsstrategi. Därutöver krävs det löpande kommunikationsinsatser i olika investeringar, något som försvårats av minskat investeringsutrymme och hårdare prioriteringar.

Förvaltningens interna utveckling har fått stå till sidan till förmån för fokus på den omorganisation som kommunen står inför, i vilket förvaltningen kommer att organiseras med Miljökontoret från 1 januari 2023. Aktiviteter kopplat till ledarskapsutveckling är pågående under hösten samtidigt som strategiska resurser tillsammans med ledningsgrupperna arbetar med omorganisationen.

2.2 Händelser av väsentlig betydelse

- Under våren har det skett en återgång till arbetsplatsen. Personal inom Stadsbyggnad har fortsatt goda möjligheter att välja att delta digitalt eller fysiskt på möten i det nya flexibla arbetslivet där arbetsuppgifter och möteskarakteristik avgör hur arbetssätten ser ut. Nämndens verksamhet ser inget produktionsstopp kopplat till att medarbetarna till del arbetar hemifrån, detta troligen beroende på den resiliens som upparbetats i och med digitaliseringen och det aktivitetsbaserade arbetssättet som funnits på plats inom Stadsbyggnad sedan innan pandemin.
- Förberedelser inför den nya nämndorganisationen och förvaltningsorganisationen pågår, där bland annat regelbundna workshops genomförs tillsammans med Miljökontoret. Visst samarbete med delande av resurser i ledningsstöd har påbörjats. Ett viktigt och omfattande arbete kopplat till den nya nämndorganisationen är förberedelserna som behöver ske i kommunens ärendehanteringssystem W3D3, där alla pågående ärenden behöver flyttas till den nya nämndserien och det som är avslutat ska stängas på ett korrekt sätt med samtliga handlingar i befintlig nämndserie.

- Organisatorisk flytt av Lokalförsörjningsenheten, från Stadsbyggnad och PNS till Kommunstyrelseförvaltningen och KS genomfördes enligt plan den 1 juli 2022.
- Omvärldsläget har påverkat att drivmedelsprisindex har gått upp. Det ger en ökad kostnad för utförande av färdtjänsten. Ett arbete som leds av Regionen där kommunen medverkar för kostnadsbesparing inom färdtjänsten pågår. En översyn av det övergripande kollektivtrafikavtalet pågår också. Stadsbyggnad medverkar även i det arbetet.
- För att säkerställa en god handläggning av ärenden som innebär markanvändningsbeslut som berör jordbruksmark har en vägledning för hantering av jordbruksmark i fysisk planering tagits fram och beslutats. Utöver att utgöra ett handläggningsstöd är vägledningen ett planeringsunderlag inför kommande arbete med översiktsplanen.
- Riktlinjer för dagvattenhantering är under framtagande. Nästa steg är en extern remiss för att sedan besluta om riktlinjerna i PNS under vintern.
- Förvaltningen av Karlslunds och Wadköpings fastighetsbestånd övergick 1 juli 2022 från Kultur- och Fritidsförvaltningen till Stadsbyggnad. Ansvaret för ytermiljö och planering i Karlslund övergick också till Stadsbyggnad.
- Förvaltningen för Utbildning, försörjning och arbete beslutade 2021 om förändringar i sitt uppdrag kopplat till natur- och kulturresevatnen som trädde i kraft vid årsskiftet 2022. Det berör främst Oset och Rynningeviken samt Karlslund och har lett till en ökad driftkostnad för Naturvårdsenheten när skötsel och drift i stället behöver handlas upp av extern aktör. Oro för kommande kostnadsökningar är avstämnda och beslutade av rådsberedningen under 2021.
- Den nya interna webbkartan är nu i bruk. Under perioden har workshops hållits med ett stort antal användare för att i dialog fånga ytterligare utvecklingsbehov. Förutom den traditionella webbkartan har flera verksamhetsanpassade kartor skapats. Den gamla intranätkartan kommer parallellt fortsätta att vara i drift under 2022.

2.3 Förväntad utveckling

Den reviderade befolkningsprognosen för 2022 är en ökning med 868 människor, vilket är en högre utveckling än de senaste två åren men fortsatt lägre än tidigare prognoser. En fortsatt svag befolkningsutveckling kommer troligen att behöva tas i beaktan i förvaltningen fortsatta arbete. Det finns fortfarande osäkerhetsfaktorer för den senaste prognosen, som trenden med utflytt till kranskommuner samt ökad möjlighet till distansarbete inom en del yrkeskategorier, vilket kan påverka flyttnettot. Den långsiktiga befolkningsprognosen fram till 2031 är knappt 173 000, vilket är lägre än prognosen som gjordes i Årsberättelsen 2021. Det beror på att det fortfarande finns samma osäkerhet i nya trender. Med detta som bakgrund tar nämnden ändå fortsatt höjd för tillväxt inom alla ålderskategorier och grupper. Det innebär ett kontinuerligt arbete med bostadsförsörjning för att tillgodose behov för livets alla skeden och livssituationer. Prognosen är att behovet av nya grupp- och servicebostäder och bostäder för äldre kommer att vara stort framöver. Det finns även ett fortsatt intresse för byggnation av ett eller fler enbostadshus i mindre orter och på landsbygden. Detta genererar fortsatt högt inflöde av förhandsbeskeds- och bygglovsärenden av denna karaktär även om den totala bygglovsärendemängden tycks vara något avtagande. Nämnden fortsätter analysera olika gruppers flyttmönster som kan komma att förändra behov av bostäder. Tillsammans med Byggnadsnämnden pågår ett arbete för att skapa förutsättningar för fler småhus.

Efterfrågan på verksamhetsmark är fortsatt mycket hög. Trots en god planreserv och hög efterfrågan på både verksamhetsmark och mark för bostadsbyggande kan kommunen inte erbjuda verksamhetsmark i den omfattning som efterfrågas. Det beror på en markant ökad efterfrågan samt långa ledtider för att projektera och bygga teknisk infrastruktur, där tiderna från antagen detaljplan till utbyggd infrastruktur är ca fyra år. Nämnden ser därför en brist på byggklar och kommunägd verksamhetsmark att erbjuda marknaden för 2023.

När Örebro växer kan det innebära stora förändringar i befintliga stadsmiljöer i form av att det är fler boenden, aktörer och trafikanter som ska dela på samma yta. Nämnden behöver fortsatt arbeta med tydligare kommunikation gentemot olika målgrupper, i syfte att skapa förståelse för de förändringar som behöver ske för att åstadkomma ett Örebro som är hållbart utifrån miljö-, framkomlighets- och attraktivitetsperspektiv. Aktiviteter, som till exempel poddserien *Läget Örebro* som ska bidra till en ökad förståelse av Stadsbyggnads verksamhet bland befolkningen, ska utvärderas under hösten. För att möta utmaningen att bibehålla kvaliteter och värden i den befintliga bebyggelsen när kommunen växer och förtätats pågår arbetet med en kulturmiljöstrategi. Strategin ska vara till stöd för prioriteringar och ange lämpliga arbetsätt.

En växande stad innebär att fokuset ökar på förtätning och med omvandling av bland annat tidigare industriområden så blir förorenad mark en allt viktigare fråga i stadsplaneringen. För att ha bästa möjliga hantering i frågan om förorenade områden är ett gott samarbete med kommunens tillsynsmyndighet Miljökontoret och statliga Länsstyrelsen en viktig faktor. Samarbetet med Miljökontoret kommer att troligen förenklas i och med organisationsförändringen som träder i kraft 1 januari 2023.

Långsiktig ekonomistyrning är ett arbete som sätts ännu mer i fokus. Örebro kommun, precis som många andra kommuner i Sverige, går mot ekonomiskt utmanande tider. Därför krävs ett fokus på optimering av interna processer samtidigt som en medveten strategi för balansen mellan ambitionsnivåer avseende kvalitet och utveckling behövs. Det handlar om att, med tilldelade budgetmedel, hantera investeringar och drift i det växande Örebro – växande både utifrån en ökad geografisk yta och förändrad demografi. I och med detta kommer det behövas ett kontinuerligt arbete för att anpassa investeringsnivåerna efter rådande ekonomiska förutsättningar, vilket är beroende av ett fortsatt samarbete med Tekniska förvaltningen. Utmaningen framåt kommer vara att inom det begränsade ekonomiska utrymme för investeringar kunna genomföra de investeringar som krävs för att tillgodose identifierade behov som är beslutade för respektive område för att både utveckla och växa men även underhålla befintliga tillgångar.

En ytterligare faktor för att klara de kommande ekonomiska utmaningarna är att fortsätta driva på innovation och grunduppdrag i en god balans. Innovation är även viktigt för att skapa en modern förvaltning och handlar framför allt om att våga utforska, omvärldsbevaka och testa nya arbetsätt för att förbättra resultat ytterligare. En del i det som nämnden kommer fortsätta arbeta aktivt med är applicera ett systematiskt innovationsarbete för att fortsätta utveckling av Örebro som en smart och hållbar stad.

I samarbete med ÖBO kommer Stadsbyggnad att se över sitt fastighetsbestånd och utreda möjlighet att koppla upp fastigheterna med samma automation som ÖBO. Detta kommer leda till ökade investeringar i fastigheterna men kan ha en avgörande skillnad i driftsdata och förbrukning framöver.

Arbetet med att bidra till minskade socioekonomiska klyftor och ojämlika livsvillkor är fortsatt viktig för nämnden. Genom att kontinuerligt verka för ett genomförande av översiktsplanen och stärka samverkan i planprocessen med andra aktörer, inom och utanför kommunens organisation, skapas ännu bättre förutsättningar för en blandad och integrerad bebyggelse. Nämnden fortsätter även med arbetet att implementera Program för hållbar utveckling för att det ännu tydligare ska genomsyra verksamheten och på sikt skapa de effekter som pekats ut i programmet.

3. Sammanfattande iakttagelser

Nedan sammanfattas nämndens bidrag till utveckling inom de sex målområdena. Nämnden redovisar de viktigaste Positiva iakttagelser och Förbättringsområden som finns inom varje målområde.

Målområden	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
Örebro i sin fulla kraft	<ul style="list-style-type: none"> - Vid halvårsskiftet förändrades organisationen för Karlslund och Wadköping vilket kommer leda till en mer effektiv förvaltning och samordnad utveckling av områdena. - Tillgänglighetsarbete kring Hjälmarens pågår. 	<ul style="list-style-type: none"> - Arbetet med att utveckla analysen kring arbetsplatsförsörjning kommer att fortsätta under hösten 2022. - Metoder och former för dialog med medborgarna bör ses över för att bättre kunna följa upp dessa.
Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro	<ul style="list-style-type: none"> - Riktlinjer för friyta färdigställdes under våren. - Arbetet med lekotoper stärker barns lek- och lärmiljöer. 	
Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro	<ul style="list-style-type: none"> - En analys har genomförts av trygghetsskapande åtgärder vid Järntorget. - Karlslunds tegelbad har öppnat och ökar kulturresevatets attraktivitet. 	<ul style="list-style-type: none"> - Arbetet med social hållbarhet och samarbetsprocesser kring detta bör fortsatt stärkas.
Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet	<ul style="list-style-type: none"> - Båtturer till Björköns naturreservat har utvecklats med fler turer och med utvecklad trafik till Vinön och Katrinelund. - Attraktiva grönområden fortsätter att utvecklas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Befolkningsutvecklingen behöver kontinuerligt analyseras för att möta behovet för olika bostäder. - Möjligheter för pendlarparkering och en fungerande parkeringsmarknad behöver fortsatt ses över.
Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald	<ul style="list-style-type: none"> - Ett arbete med att restaurera utdikad skog och våtmark väster om Karlslund har påbörjats. - En vägledning för hur jordbruksmark bör hanteras i fysisk planering har tagits fram. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kommunens förvaltning av skog och jordbruksmark styr inte tillräckligt effektivt mot ökad ekologisk och social måluppfyllnad.

Målområden	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
	<ul style="list-style-type: none">- Projektet Tamarinden går in i nästa fas med byggstarten hösten 2022.	
Hållbara och resurseffektiva Örebro	<ul style="list-style-type: none">- Arbetet med ökad digitalisering fortsätter och digitaliseringsforum har utvecklats till att bli ett organisatoriskt verktyg.- Verksamheten ser inget produktionstapp i samband med att återgång har skett till arbetsplatsen. Det nya flexibla arbetslivet tillåter en variation av arbetsformer.	<ul style="list-style-type: none">- Fortsatt arbete krävs för att nå balans i färdtjänstekonomin.- Fortsatt kontinuerligt utvecklings- och prioriteringsarbete krävs för att förbättra och säkra upp investeringsprocessen.

4. Nämndens bidrag till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål

Nämnden har ansvar för att inom sitt verksamhetsområde

- säkerställa att grunduppdraget enligt nämndreglementet utförs,
- bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål i Övergripande strategier och budget (ÖSB),
- arbeta med en systematisk kvalitetsutveckling av kommunens verksamhet och
- upprätthålla god ekonomisk hushållning.

Detta ska utföras i enlighet med den politiska ambitionen och de principer som ÖSB förmedlar. God ekonomisk hushållning säkerställs huvudsakligen i grunduppdraget och uppnås om nämnden utför sin verksamhet väl, kan betala för den och inte skjuter över betalningsansvaret på framtiden. För att uppnå god ekonomisk hushållning krävs också en god planering av varje nämnds resurser.

I kapitel 4 sammanfattas uppföljningen av effekterna av nämndernas arbete för att bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges målområden. Inom varje målområde redogör nämnden för:

- en sammanfattande analys av målområdet utifrån nämndens bidrag till utvecklingen inom Kommunfullmäktiges mål, egna nämndmål samt inriktningar. Analysen har sin utgångspunkt i medborgarperspektivet och framhåller vilka effekter medborgarna kan förvänta sig, och vilka orsaker vi ser till att vi inte når önskade resultat där så är fallet. Här beskrivs också planerad och önskad utveckling
- en kort lista av de viktigaste Positiva iakttagelser och Förbättringsområden inom målområdet.
- prognos för indikatorer. Indikatorerna ska signalera i vilken utsträckning nämnden bidrar till målinriktad utveckling och ett säkrat grunduppdrag.

Inom varje kommunfullmäktigemål eller kluster av mål ger nämnden en kort beskrivning av utvecklingen inom Kommunfullmäktiges mål och inriktningar. Nämnden har i verksamhetsplanen sorterat in respektive kommunfullmäktigemål enligt något av följande tre alternativ:

- Att nämnden beskriver vad nämnden ska uppnå genom en insats (utifrån Kommunfullmäktiges mål och inriktningar) som kommer leda till önskvärd utveckling (ett eller flera åtaganden).
- Att nämnden beskriver hur nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetssätt.
- Att nämnden beskriver varför målet inte bedöms som relevant för nämnden.

Nämndernas uppföljning är fokuserad på avvikelserapportering, vilket är i linje med den tillsynsstyrning som kommunen tillämpar. Beskrivningar av goda resultat hålls korta eller utelämnas för att ge utrymme för att belysa orsaker till avvikelser från uppställda mål.

4.1 Målområde 1 Örebro i sin fulla kraft

4.1.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 1

För att örebroare ska kunna leva i sin fulla kraft behöver det finnas tillgång och förutsättningar för bostäder och arbetstillfällen i Örebro, i tätorter och på landsbygd. Det ska även finnas förutsättningar för att kunna leva och bo under livets alla skeden. Nämndens verksamheter arbetar kontinuerligt med detta genom uppföljning och följduppdrag från översiktsplanen. Därutöver sker ett kontinuerligt arbete med bostadsförsörjningen i kommunen genom att analysera och följa upp byggnation, befolkningsutveckling, specifika målgruppers behov och föreslå åtgärder. Under året har det pågått arbete med ett flertal planprogram och utvecklingsförslag som syftar till att skapa planberedskap för fler att säkra den långsiktiga bostadsförsörjningen och arbetsplatsbehovet i kommunen, samt verka för att en sammanhållen stadsväv. De åtgärder som föreslås utifrån kontinuerliga analyser genomförs i ett utvecklat samarbete med flera nämnder inom kommunorganisationen och andra aktörer.

I ett växande Örebro ska byggandet av bostäder, verksamheter och samhällsfastigheter motsvara befolkningsökningen och näringslivets behov. För att säkerställa detta på ett strategiskt vis behöver nämndens verksamheter systematiskt arbeta med arbetsplatsförsörjning på samma vis som verksamheten arbetar med bostadsförsörjning. Det handlar om att analysera kommande behov utifrån att systematiskt följa upp utveckling och trender. På så vis kan nämndens verksamhet säkerställa att det i framtiden finns byggklar mark för rätt behov och för alla typer av etableringsförfrågningar - från centralt belägna kontorshus till verksamhetsmark för allt från småföretag till storskaliga lager. Stadsbyggnad har under året intensifierat arbetet med att planlägga för efterfrågad verksamhetsmark. Arbetet med att utveckla analysen kring arbetsplatsförsörjning kommer att fortsätta under hösten 2022.

För att utveckla ett växande Örebro har nämnden flera investeringar som har löpt på under året. Arbetet med att höja kvaliteten på investeringsplaneringen och investeringsprocessen pågår kontinuerligt och har under året förbättrats väsentligt. Det krävs fortsatt utveckling av kopplingen mellan investering och drift samt ambitioner för drift av allmän plats.

Till följd av att fler hittar ut i natur- och kulturresevatnen ökar behovet av tillsyn och drift. Tidigare har driften i Oset och Rynningeviken sköts av arbetslag från FUFAs men de har sedan årsskiftet 2021/2022 lämnat uppdraget och som en följd har Naturvårdsenheten handlat upp driften från entreprenörer. Exempel på drift är allt från naturvårdsåtgärder som vattenreglering till renhållning av toaletter, omhändertagande av skräp och tillhandahållande av ved. Daglig tillsyn är inte möjligt och en del besökare upplever att skötseln av området har försämrats. En ytterligare påverkan kopplat till besöksstrycket är att konsumtionen av ved som kommunen tillhandahåller har ökat kraftigt. Detta innebär en ökad kostnad för inköp av större mängder.

Karlslund är ett stadsnära område med höga kulturmiljövärden och det finns goda möjligheter för många att ta sig till området. En ny badplats i Karlslund har öppnats, information tillgängliggjorts och befintliga stigar har förbättrats. Renovering av Strömsborg påbörjades under 2021 med bland annat en ny grund, åtgärder i stommen och renovering av fönster. Under sommaren 2022 har byggnadens interiöra dekormåleri rengjorts och konserverats av målerikonserverator. Renoveringens andra etapp inleds under hösten 2022, med fortsättning under 2023 med anpassningar för caféverksamhet och iordningställande av utemiljö. Under året har en ny organisation för Karlslund och

Wadköping implementerats med syfte att leda till en mer effektiv förvaltning och samordnad utveckling av områdena.

Under året har en kanotled på Hjälmarén och Svartån lanserats som ett led i att utveckla och tillgängliggöra Hjälmarén. Informationsmaterial har tagits fram och vissa målpunkter har rustats. Ett exempel är Åstabadet nära Björkönen som försetts med vindskydd finansierat av nämnden.

För att vara ett Örebro i sin fulla kraft behövs allas delaktighet och örebroarnas förutsättningar för delaktighet i Örebros utveckling har varit goda under året, ett flertal dialoger har genomförts, i olika former och riktade till olika målgrupper. De riktade dialogerna inom till exempel naturvården och trafik har visat sig vara lyckade metoder för att pröva teorier och få delaktighet vilket i vissa fall har inneburit en reviderad riktning från verksamheten. Vidare är det viktigt att fortsätta testa olika metoder för dialoger och vara tydlig med vad målgrupperna kan påverka och hur återkoppling kommer att ske. Metoder för dialog med barn och unga ska fortsätta utvecklas för att stärka deras deltagande i samhällsbyggnadsprocessen.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> - Vid halvårsskiftet förändrades organisationen för Karlslund och Wadköping vilket kommer leda till en mer effektiv förvaltning och samordnad utveckling av områdena. - Tillgänglighetsarbete kring Hjälmarén pågår. 	<ul style="list-style-type: none"> - Arbetet med att utveckla analysen kring arbetsplatsförsörjning kommer att fortsätta under hösten 2022. - Metoder och former för dialog med medborgarna bör ses över för att bättre kunna följa upp dessa.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 1	Utfall 2020	Utfall 2021	Prognos 2022	Målvärde 2022
Antal genomförda dialoger med medborgare (olika former)	55*	17	14	19
Kommentarer till indikatorernas prognos				
<i>*Utfall 2020 visa ett högre värde beroende på att fler sorters dialoger räknades in. Från och med 2021 räknas enbart ordnade former för samtal med invånare där de kan komma med synpunkter och förslag. Det vill säga inte generella synpunkter inkomna via telefonsamtal och mejl, dock är dessa viktiga och ombändertas löpande.</i>				

4.1.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

I Örebro kommun ska skillnaderna i livsvillkor och förutsättningar mellan kön, socioekonomisk ställning, funktionsnedsättning och geografiska skillnader minska

Örebro kommun ska förbättra förutsättningarna för medborgarna att påverka sin framtid och vårt demokratiska samhälle

Örebro kommun ska stärka förutsättningarna för en samverkan med civilsamhället, näringslivet och andra offentliga aktörer

Kultur- och fritidslivet i Örebro kommun ska vara tillgängligt för alla

Inriktningar som nämnden omhändertagit 2022 inom målområdet:

- Kulturkvarteret har etablerats som Örebro's nya mötesplats och ett nav för skapande, demokrati och medborgarinflytande. Ett särskilt fokus ska vara att locka fler barn, ungdomar och nya grupper.
- Den kommunala servicen på landsbygden ska öka.
- Stödet till civila samhället ska stärkas. Kommunens verksamheter ska tillsammans med det civila samhället och andra aktörer hitta nya former för samverkan i arbetet för ökad gemenskap och inkludering. En kommunövergripande strategi tas fram för att tydliggöra kommunens samlade arbete med evenemang.

Nämnden bidrar till ovanstående kommunfullmäktigemål genom redan etablerade arbetssätt och grunduppdrag enligt det som specificeras i årets Verksamhetsplan. Utöver detta har nämnden gjort följande **utveckling inom kommunfullmäktigemålen**:

- **Nämndens åtagande:** Fortsätta ombyggnationen av allmän plats kring Kulturkvarteret för att säkerställa områdets funktion som mötesplats för alla.
Status: Slutförd
- **Nämndens åtagande:** Fortsätta arbeta enligt de långsiktiga åtaganden som beskrivs i överenskommelsen mellan Örebro kommun och det civila samhället. Se till att ha uppdaterad information om civilsamhällets aktörer, för att tidigt kunna informera och involvera dem i processer.
Status: Pågående.
- **Nämndens åtagande:** Fortsatt ge möjlighet till nyttjanderättsavtal för föreningar och fortsätter utveckla vårt samarbete med det civila samhället och möjliggöra att civila samhället kan söka statliga bidrag via oss.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Under året landa i en plan för hur medborgarna kan informeras om och involveras mera i samhällsbyggnadsprocessen.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Delta i arbetet med kommunövergripande strategi för evenemang genom vår planering och vårt markinnehav.
Status: Ej påbörjad. Inväntar Örebrokompaniet som är uppdragsägare.
- **Nämndens åtagande:** Genomförande av förvaltningens kommunikationsstrategi pågår, bland annat genom insatser för att öka förståelsen av vår verksamhet hos kommunens invånare.
Status: Pågående. Podd och film har publicerats. Insatserna ska utvärderas under hösten.
- **Nämndens åtagande:** Deltar i utvecklingen av medborgarförsamling inom ramen för projektet klimatneutrala städer 2030 2.0 (Viable Cities).
Status: Pågående.
- **Nämndens åtagande:** Deltar tillsammans med näringslivskontoret och de andra större städer i Östra Mellansverige i en projektansökan (Tillväxtverket) för att utforska hur vi kan öka samarbetet med näringslivet när det gäller hållbar stadsutveckling.
Status: Pågående.

Exempel på investeringar som bidrar till kommunfullmäktigemålet inom målområde 1:

- Bus Rapid Transit för att bidra till sammanhållna stadsdelar (projektering inför byggstart etapp 1)
Status: Slutförd/pågående. Delsträcka 1 och 2 är klara. Delsträcka 3-5 samt 7-8 är pågående.
- Investering i allmän plats runt Kulturkvarteret för nya mötesplatser
Status: Slutförd. Del av Nygatan samt del av Fabriksgatan blev klara under 2021. Åstråket intill Kulturkvarteret färdigställdes under våren 2022.
- Leklandskap
Status: Slutförd, Öknaskogens entré och Norra Ormesta lekmiljö är nu färdigställda.
- Tillgängliggöra natur- och kulturresevat
Status: Pågår kontinuerligt. Några exempel är uppfräschning av Rävängsstugan, nya stigar i Oset, besöksanläggningar på Björkön och nya informationstavlor och ledmarkeringar i Ånnaboda. Ökad tryggheten och tillgängligheten i reservatet genom att se över lås och larm i Oset och Rynningevikens raststugor och byte till kodlås på relevanta bommar i området. Entrén till Hästhagen slutfördes i juni 2022.

4.2 Målområde 2 Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro

4.2.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 2

Nämnden bidrar till målområdet genom att skapa förutsättningar för befintliga och tillkommande verksamheter att utvecklas och etableras. Arbetet med att skapa förutsättningar för en hållbar tillväxt sker bland annat genom planläggning, genom aktivt deltagande på den nationella arenan samt via systematiska dialoger och samverkan med näringslivet, civilsamhället och akademien. Detta är en del av verksamhetens löpande arbete där det finns en daglig kontakt med befintliga verksamheter samt nya intressenter och investerare.

Nya arbetsformer som möjliggörs i Örebromodellen, bland annat genom projektet *Vi ger arkitekten makten* och markanvisningen av Tamarinden, visar på att det finns ett stort intresse för att etablera sig, testa nya metoder och vidareutveckla företag och myndigheter i Örebro. Genom detta bidrar nämnden även till att fler människor ska kunna försörja sig. Det finns en god samverkan med lärosäten, framför allt med Örebro universitet, om utbildningsinnehåll och mottagandet av praktikanter för att stärka människors framtidsutsikter på arbetsmarknaden och Örebros kompetensförsörjning.

För att säkerställa Örebros utveckling och möjligheter till lärande, utbildning och arbete genom hela livet finns det en god medvetenhet om behov av skolverksamhet, arbetsplatser, verksamhetsmark samt parkytor och grönområden i arbetet med planprogram och planläggning. Arbetet med Riktlinjer för friyta blev klart under våren och tydliggör barns behov av friyta.

Stadsbyggnad har ett pågående arbete med så kallade "lekotoper", där verksamheten arbetar med de olika ekosystem-tjänsterna och integrerar dem i lekmiljöerna. Dessa lekmiljöer bidrar till att stärka barns goda lek- och lärmiljöer i deras närområde och är något som kompletterar den lek- och lärmiljö som finns i skolan.

Som arbetsgivare arbetar nämnden ständigt för att skapa en god arbetsmiljö. Vid möte med studenter framkommer att Stadsbyggnad, Örebro kommun, är en attraktiv arbetsgivare. Särskilda insatser för att öka attraktiviteten har skett inom yrkesgrupperna arkitekter och civilingenjörer. Stadsbyggnad jobbar med att skapa ett intresse för arbete inom samhällsbyggnadsområdet bland kommunens medborgare, bland annat genom att flera stadsutvecklingsprojekt finns representerade på Summer college. Förvaltningen har även prioriterat att delta i dialoger med högstadieskolor som arbetat projektbaserat med olika samhällsutvecklingsfrågor.

Kommunen har fått statliga medel till ett flerårigt guideprojekt med syfte att genomföra guidningar i framför allt kommunala naturreservat. Under 2022 genomförs exempelvis guidningar på Björkön och i Karlslundsskogen.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> - Riktlinjer för friyta blev klart under våren. - Arbetet med lekotoper stärker barns lek- och lärmiljöer. 	

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 2	Utfall 2020	Utfall 2021	Prognos 2022	Målvärde 2022
Antal kvm såld verksamhetsmark (kommunägd mark)	217 524	243 100	75 600	200 000
Antal BTA såld kontorsmark (kommunägd mark)	7 000	5 600	0	5 000
Antal kvm verksamhetsmark som adderas till planreserven utifrån årets laga kraftvunna detaljplaner (kommunägd mark)	-	20 000	20 000	200 000
Antal kvm verksamhetsmark i planreserven (kommunägd mark)	-	1 150 000	1 025 000	1 000 000
Kommentarer till indikatorernas prognos				

4.2.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar**KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL****Måluppfyllelsen i skolan ska öka**

Ovanstående mål bedöms inte som relevanta för nämnden då de inte ligger inom ramen för uppdraget inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Utbildning i Örebro ska bedrivas i en trygg lärandemiljö som stimulerar eleven till att utveckla sina förmågor, uppnå kunskapskraven samt nå sin fulla potential

Örebro kommuns näringslivsarbete ska bidra till långsiktig hållbar utveckling genom stärkt konkurrenskraft och goda förutsättningar för fler företag som skapar arbete till en växande befolkning

Kommunens arbetsmarknadsinsatser ska i högre grad leda till egen försörjning för medborgare som idag står utanför arbetsmarknaden

Inriktningar som nämnden omhändertagit 2021 inom målområdet:

- Systematiskt arbeta för god dialog med det lokala och regionala näringslivet i syfte att stärka samarbetet kring hållbar tillväxt och kompetensförsörjningsfrågor.
- Vidareutveckla det serviceinriktade förhållningssättet med effektiva processer gentemot näringslivet.

Nämnden bidrar till ovanstående kommunfullmäktigemål genom redan etablerade arbetsätt och grunduppdrag enligt det som specificeras i årets Verksamhetsplan. Utöver detta har nämnden gjort följande **utveckling inom kommunfullmäktigemålen**:

- **Nämndens åtagande:** Fortsatt utveckla frukostmötet som arena för samtal med näringsliv och marknad för byggaktörer.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Delta aktivt i arbetet med Business Region Örebro (BRO) och utveckla det regionala arbetet investeringar och etableringar.
Status: Pågående

- **Nämndens åtagande:** Genomförande av förvaltningens kommunikationsstrategi ska pågå, där insatser för att locka investerare och etablerare är en viktig del i arbetet.
Status: Pågående. Podd och film har publicerats. Insatserna ska utvärderas i höst.
- **Nämndens åtagande:** Utveckla arbetssätten kopplat till Örebromodellen för att säkerställa en effektiv process som svarar upp mot marknadens behov av byggklar mark.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Samverka med lärosäten för att utveckla utbildningsinnehåll och ta emot praktikanter, detta kan bidra till ett stärkt underlag på arbetsmarknaden utifrån perspektiven attrahera och rekrytera kompetenser.
Status: Pågående

Exempel på investeringar som bidrar till kommunfullmäktigemålen inom målområde 2:

- Förbättra och utveckla lek- och lärandemiljöer
Status: Slutförd. I Norra Ormesta har arbetet med ett nytt leklandskap avslutats. Dessa främjar rörelseglädje och fantasi som gör att barn utforskar och lär sig. Projektet genomförs med Tekniska förvaltningens parkenhet som projektledare tillsammans med Stadsbyggnad.
- Utveckling av Barnens trädgård med nya lekmiljöer och stärkta sociala ytor för att inkludera en mångfald av målgrupper.
Status: Pågående. Genomförs tillsammans med investeringar för ökad tillgänglighet för barn i Karlslund, till exempel nya lekmiljöer, stigar och rastplatser.

4.3 Målområde 3 Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro

4.3.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 3

Nämnden bidrar till målområdet genom en sammanhållen samhällsbyggnadsprocess och i samverkan med övriga delar av programområdet, kommunorganisationen och andra aktörer. I planprogramarbetena under året skapar nämnden förutsättningar för tryggare miljöer genom att identifiera brister och planlägga för miljöer som främjar integration, kopplar samman stadsdelar, tillskapar mötesplatser och tryggare rörelsestråk.

Utöver planprogrammen kan riktade insatser göras för att förbättra tryggheten och skapa säkra mötesplatser. Ett exempel på detta är den grundläggande analys som gjorts av Järntorget. Analysen var klar i mars 2022 och hjälper verksamheten att göra överväganden om hur platsen kan utvecklas kopplat till image, sociala frågor och fysiska delar.

En viktig del i tryggheten är att alla ska ha någonstans att bo utifrån sina förutsättningar och behov. Nämnden arbetar kontinuerligt med kommunens bostadsförsörjning baserat på den demografiska utvecklingen för att upprätthålla en god planberedskap för bostäder, för såväl den breda allmänheten, som för specifika grupper. Under året har arbete pågått med flera planprogram och utvecklingsförslag i syfte att upprätthålla en långsiktigt god planberedskap för bostäder.

Det finns ett samband mellan naturvistelse och välmående. Örebro kommun har en målsättning att verka för att den psykiska hälsan bland unga i kommunen förbättras. Även om kommunen pekar ut framför allt unga så finns även behov av insatser i den yrkesverksamma delen av befolkningen, såväl som bland de äldre. Stadsbyggnad bidrar kontinuerligt till detta via arbeten med att skydda och utveckla den tätortsnära grönskan.

Flera åtgärder har under året genomförts för att öka kulturresevatet Karlslunds attraktivitet som betydelsefullt rekreationsområde. Innan sommaren invigdes Karlslunds tegelbad som genom sin placering har cirka 30 000 kommuninvånare boende inom 3 km. Cirka 20 procent av dessa är barn och unga under 18 år som vars förutsättningar till meningsfulla fritidsaktiviteter på detta sätt stärks.

Upphandling för nytt stall och åtgärder i ridanläggningen har annonserats under 2022 och entreprenaden startar under hösten. Etapp ett i Strömsborg med bland annat ny grund, åtgärder i stommen och fönsterrenovering har skett med planerat avslut under hösten 2022. Etapp två startar under hösten 2022 och beräknas vara färdigställt under 2023.

För att öka tryggheten i Örebro har nämndens verksamheter fokus på barnperspektivet och trafiksäkerhet i arbetet med trafikmiljöinvesteringar på allmän plats. Arbetet med huvudcykelstråk fortsätter för att få säkrare cykelbanor. En annan insats var vintercykelkampanjen 2021/2022 tillsammans med Klimatsmart vardag, i syfte att få fler att cykla året runt. I samarbete med Region Örebro och EU-projektet ”Rena resan” har cykling uppmärksamats på olika sätt, bland annat genom muralmålningar och cykeltävlingar. Genom att fler cyklar ökar rörelsemönstret i staden och därmed även tryggheten.

Under året har det fortsatt skett ett samverkansarbete med akademien och andra lokala aktörer för utvecklandet av datadrivna processer. Nämndens verksamhet leder tillsammans med universitetet samarbetsgruppen ”Ett sammankopplat Örebro”, tillsammans med våra kommunala fastighetsbolag, AI Innovations of Sweden, Kumbro

vind med flera. Arbetet syftar till att ge verksamheten möjlighet att göra en gemensam omvärldsspaning kring smarta digitala lösningar för hållbara städer. Detta sker inom ramen för projektet Klimatneutrala Örebro 2030

Kunskap om betydelsen av trygghetsfrågor och sociala hållbara lösningar inom samhällsplanering är en viktig pusselbit. Medarbetare inom nämndens verksamheter har god kunskap om dessa frågor, men en kraftsamling behövs i frågorna där ett bredare samtal mellan samhällsbyggnadskompetenser förs. Efter en kartläggning utförd av en konsult under förra året fortsätter nu arbetet med att stärka befintliga verktyg och samarbetsprocesser samt etablera nya, givande sådana för att ta arbetet med social hållbarhet vidare. Under året har en systematiserad struktur för det brottförebyggande och trygghetsskapande arbetet tagit fram och implementerats. Denna struktur leds av Stadsbyggnad, som också representerar i brottförebyggande rådet (BRÅ). Ett arbete om att strukturera och systematisera arbetet med social hållbarhet, brottförebyggande och trygghetsfrämjande arbete och samarbete med och i Partnerskapet pågår.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> - En analys har genomförts av trygghetsskapande åtgärder vid Järntorget. - Karlslunds tegelbad har öppnat och ökar kulturreservatets attraktivitet. 	<ul style="list-style-type: none"> - Arbetet med social hållbarhet och samarbetsprocesser kring detta bör fortsatt stärkas.

4.3.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Kvaliteten inom vård och omsorg i Örebro ska vara hög och bemanningen ska öka. Antalet olika personer som besöker varje omsorgstagare inom hemvården ska minska

Samverkan mellan verksamheter och aktörer i arbetet med stöd, vård och service utgår ifrån individens behov och förutsättningar genom hela vårdkedjan

Välfärdens alla verksamheter jobbar med främjande och rehabiliterande insatser, samt förebyggande arbete

Örebro kommun har ett strukturerat arbete för förbättrad psykisk hälsa i de verksamheter som möter människor i behov av stöd

Örebro ska vara narkotikafritt och konsumtionen av andra beroendeframkallande medel ska minska. Miljöer där barn och unga vistas ska vara fria från narkotika

Ovanstående mål bedöms inte som relevanta för nämnden då de inte ligger inom ramen för uppdraget inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Hela Örebro ska upplevas tryggare och ingen människa ska begränsas i sitt liv på grund av otrygga miljöer

Alla barn har rätt till bra boendemiljöer och att inte leva i ekonomisk utsatthet

Örebro kommun har tillsammans med civilsamhällets aktörer en nollvision mot hemlöshet

Inriktningar som nämnden omhändertagit 2021 inom målområdet:

- Barnkonventionen och barns rätt att ses som rättighetsbärare ska aktivt implementeras i hela kommunens organisation.
- Utifrån det arbete som görs med Effektiv samordning för trygghet och den nyligen framtagna brottsförebyggande strategin, ska den situationella och socialpreventiva samverkan med olika aktörer stärkas ytterligare för att öka tryggheten i Örebro.
- Möjliggöra för fler trygghetsboenden och platser på vård- och omsorgsboenden.
- Fler gruppboendestäder ska byggas enligt den framtagna standardmodellen, fler aktörer ska beredas plats att bygga gruppboendestäder och upphandlingar av platser ska ske.

Nämnden bidrar till ovanstående kommunfullmäktigemål genom redan etablerade arbetsätt och grunduppdrag enligt det som specificeras i årets Verksamhetsplan. Utöver detta har nämnden gjort följande **utveckling inom kommunfullmäktigemålen**:

- **Nämndens åtagande:** Bidra i det kommunövergripande arbetet att ta fram en stödjande struktur kring prövning av barnets bästa. Nästa steg i arbetet är att implementera det på förvaltningen.
Status: Pågående. Det kommunövergripande arbetet pågår. Genom det kommunala barnrättsnätverket har utbildningstillfälle getts i barnkonventionen. Detta kommer utgöra en kunskapsgrund i förvaltningens arbete med att skapa en plattform för social hållbarhet under hösten 2022 där barns och ungas rättigheter är en del.
- **Nämndens åtagande:** Fortsätta samarbetet kring Norra Ormesta leklandskap där slutfinishen görs 2022. Det är Tekniska förvaltningen som är projektledare och Stadsbyggnad samarbetspart.
Status: Slutförd.
- **Nämndens åtagande:** En utredning kring Järntorget färdigställdes under 2022 med förslag på åtgärder framåt, bland annat utifrån att kunna skapa en större (upplevd) trygghet kring torget.
Status: Slutförd.
- **Nämndens åtagande:** Skapa attraktiva och trygga stråk och mötesplatser i Hedens vatten- och rekreationslandskap. Projektet växer fram under 2022 och är ett samarbete mellan Stadsbyggnad och Tekniska förvaltningen.
Status: Pågående.
- **Nämndens åtagande:** Påbörja samarbetet med Tekniska förvaltningen kring Hjärstastråket för att binda ihop stadsdelarna med olika socioekonomiska olika situationer. Samarbetet är mycket viktigt utifrån trygghet och integration.
Status: Pågående. Arbetet är påbörjat och ska vara klart till hösten 2023.
- **Nämndens åtagande:** Utveckla norra Oset och Rynningeviken till en ännu attraktivare mötesplats genom att tillskapa en möjlighet till att fika och äta i Stora Hjortstorps gård.
Status: Slutförd. Stora Hjortstorps gård invigdes för allmänheten före sommaren. En rastplats för allmänheten utanför gården har anlagts och stigar har restaurerats i samband med arbetet.
- **Nämndens åtagande:** Öka tryggheten på utsatta platser i markreservens bestånd.
Status: Pågående.

- **Nämndens åtagande:** Hantera de förslag till ökade insatser kopplat till social hållbarhet som presenterats under 2021.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Genomför en översyn av möjliga lösningar för ökad systematik i arbetet med social hållbarhet och trygghet, så som exempelvis införandet av checklistor.
Status: Pågående.
- **Nämndens åtagande:** Fortsatt arbete kring informations säkerhet, genom att arbeta med punkterna i grundnivån i enlighet med kommunens metodhandbok för informations säkerhet. Detta ska bidra till en tryggare informationshantering och kommun.
Status: Pågående. Följer kommunens utbildningsplan och handlingsplan.

Exempel på investeringar som bidrar till kommunfullmäktigemålet inom målområde 3:

- Leklandskap och gröna mötesplatser
Status: Slutförd. Öknaskogens leklandskap (mellan Vivalla, Lundby och Mellringe) färdigställdes under våren liksom Norra Ormesta leklandskap.
- Utveckla norra Oset och Rynningeviken till en ännu attraktivare mötesplats.
Status: Slutförd. Stora Hjortstorps gård invigdes för allmänheten före sommaren. En rastplats för allmänheten utanför gården har anlagts och stigar har restaurerats i samband med arbetet.
- Årlig investeringspott för att främja barn och ungas trygghet i trafikmiljöer
Status: Pågående. Investeringar för trafiksäkra miljöer för barn genom cirkulationsplats och säkra passager vid Hjalmarvägen och Norra Ormesta synkroniseras med exploateringsgenomförande och väntas bli klart under 2023.

4.4 Målområde 4 Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet

4.4.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 4

Nämnden bidrar till utveckling inom målområdet genom arbete med bostadsförsörjning, långsiktigt planarbete för verksamheter, samhällsfastigheter, grönstrukturer och ekosystemtjänster. I kommunens kontinuerliga bostadsförsörjningsarbete analyseras bostadsmarknadens utveckling och åtgärder identifieras för att tillmötesgå de behov som finns på bostadsmarknaden avseende exempelvis olika målgruppers behov och fördelningen av bostäders upplåtelseformer, typer och storlekar. Flera markförvärv har gjorts under året och det pågår förhandlingar gällande objekt både i centrala omvandlingsområden samt de mindre tätorterna. Planberedskap för bostadsförsörjningen pågår kontinuerligt med planprogram och utvecklingsförslag. Arbete med planprogram för Tybbleängen och Holmen pågår, liksom utvecklingsförslag för Pappersbruket.

En rapport om mobilitetshubbar har under året tagits fram, som syftar till fungerande parkeringsmarknad förbättrar möjligheterna till att kunna bo på landsbygden och besöka eller arbeta i staden. Genomförande av pilotprojekt med pendlarparkering har fortsatt under 2022 vilket i kombination med en fungerande parkeringsmarknad förbättrar möjligheterna till att kunna bo på landsbygden och besöka eller arbeta i staden. Nämndens verksamheter fortsätter samarbeta med Trafikverket inom kommunikationsfrågor och i att synliggöra den regionala nyttan av en ny järnvägsförbindelse mellan Oslo och Stockholm vilket skulle stärka både Örebro kommuns position som attraktiv stad och likaså hela regionen. Den nya och snabbare järnvägsförbindelsen kan bidra till att fler företag önskar etablera sig i regionen, fler människor kan bo här samtidigt som de har möjligheter att arbetspendla vid behov och ökar förutsättningarna för besöksnäringen.

Genom naturvårdsarbetet skapas förutsättningar för fler att kunna ta del av naturupplevelser och närliggande turismmöjligheter. Under 2022 har försöket med båturer till Björköns naturreservat som inleddes 2021 utvecklats med fler turer och med utvecklad trafik till Vinön och Katrinelund.

Närheten till attraktiva grönområden är en av de viktiga faktorerna när människor väljer var de ska bo visar allt fler studier. Stadsbyggnad arbetar för att skapa attraktiva gröna mötesplatser som ger goda möjligheter för hälsa och livskvalitet. Under året har arbetet med att anlägga ett nytt rekreativområde vid det kommande Hedens bostadsområde inletts. Rekreativområdet kommer att stärka både sociala och reglerande (exempelvis översvämningsskydd) ekosystemtjänster samt stärka den biologiska mångfalden i området. En process för utvidgning av naturreservatet Ekeby ekhage och Markaskogens naturreservat har startat under året.

I Latorp pågår restaurering av äldre odlingsmark som skapar en vacker närmiljö för boende där. En planterad granåker håller på att förvandlas till en blommande ängsmark. I Mark har en ny våtmark samt nya entrépunkter och stiganslutningar mot Markaskogens naturreservat påbörjats vilket kommer att öka den växande stadsdelens tillgängligheten till motionsspår, MTB-spår och möjligheten att uppleva Ässkogs kulturlandskap.

Nämndens verksamhet arbetar med att skapa naturlek, vilket är en del i att skapa mer jämlika lekmiljöer. I jämförelse med de traditionella lekplatserna stimulerar naturlek till friare lek. Erfarenheten från VOX-parken och Varbergaskogen är att spännande, karaktärsfulla och utmanande lekmiljöer blir populära utflyktsmål för familjer och pedagogiska verksamheter.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> - Båtturer till Björköns naturreservat har utvecklats med fler turer och med utvecklad trafik till Vinön och Katrinelund. - Attraktiva grönområden fortsätter att utvecklas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Befolkningsutvecklingen behöver kontinuerligt analyseras för att möta behovet för olika bostäder. - Möjligheter för pendlarparkering och en fungerande parkeringsmarknad behöver fortsatt ses över.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 4	Utfall 2020	Utfall 2021	Prognos 2022	Målvärde 2022
Antal personer i kommunens tomtkö/antal sålda småhustomter per år (kommunägd mark)	1386/25 =55	1813/26 =70	1759/9 =195	Mäta
Antal sålda småhustomter per år (kommunägd mark)	25	26	9	Öka
Antal sålda flerbostadshustomter per år (kommunägd mark)	7	5	2	Mäta
Antal byggklara småhustomter till försäljning (kommunägd mark)	10	9	13	Öka
Markreserv, balansvärde (hektar)	11 753	11 614	11 613	Mäta
Bostäder som ska nyproduceras på årets sålda mark (kommunägd mark)	570	360	91	800
Behov av nyproducerade bostäder utifrån befolkningsökning (befolkningsökning/2 personer per bostad)	643/2= 321	570/2= 285	868/2= 434	658*
Antal bostäder i planreserven (kommunägd mark)	-	3 600	4200	Mäta
Utfall antal nyproducerade bostäder per år (kommun- och icke kommunägd mark)	844	759	1000	700**
Antal bostäder som adderas till planreserven utifrån årets lagakraftvunna detaljplaner (kommunägd mark)	-	75	170	1 000
Kommentarer till indikatorernas prognos				
* Målvärdet är satt efter prognosticerad befolkningsökning 2022, dvs 1317 delat på 2				
** Målvärdet utgår från indikatorn ovan angående behov av nyproducerade bostäder utifrån befolkningsökning.				

4.4.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommuns boende- och livsmiljöer ska vara hälsosamma, trygga, säkra och skapa förutsättningar för jämlika uppväxtvillkor samt möjliggöra för kommunens invånare att leva ett gott liv oavsett var man bor

Örebro ska vara en sammanhållen stad med stadsdelar som kompletterar varandra och där vi aktivt arbetar för att minska barriärer

I ett växande Örebro motsvarar bostadsbyggandet, verksamheter och samhällsfastigheter befolkningsökningen och näringslivets behov

Örebro kommun upplevs som en attraktiv plats som lockar allt fler med efterfrågad kompetens

Genomföra insatser och fortsätta utveckla ett hållbart resande med klimatsmarta, utrymmessnåla och kapacitetsstarka trafikslag

Örebro kommun ska präglas av platser som främjar skapande, rörelse, god folkhälsa och som stimulerar möten mellan människor

Inriktningar som nämnden omhändertagit inom målområdet:

- Fortsätta arbetet med att skapa förutsättningar för prismässigt efterfrågade bostäder i hela kommunen.
- Fortsätta arbetet med att ge förutsättningar för byggnation av fler småhus.
- Fortsätta genomförandet av Bus Rapid Transit (BRT) tillsammans med Region Örebro län.
- Utveckla Örebro position som ledande logistiknav och säkerställa byggklar mark för etablering.
- Intensifiera arbetet med framtagandet av underhållsplaner i offentlig miljö.
- Utreda förutsättningarna för en mer effektiv och samordnad grönskötsel i hela kommunkoncernen.
- I dialog med offentliga aktörer, civilsamhälle och näringslivet ta fram utvecklingsplaner för Hjälmarens utveckling samt hela Kilsbergsområdet.
- Genomföra cykelfrämjande åtgärder för barn och unga.

Nämnden bidrar till ovanstående kommunfullmäktigemål genom redan etablerade arbetsätt och grunduppdrag enligt det som specificeras i årets Verksamhetsplan. Utöver detta har nämnden gjort följande **utveckling inom kommunfullmäktigemålen**:

- **Nämndens åtagande:** Fortsätta och intensifiera det påbörjade arbetet med att ta fram underhållsplaner för offentliga miljöer för hela programområdet. Ett stort underhållsbehov finns med kommande reinvesteringar och det skärpta ansvaret för elsäkerhetsansvaret. När underhållsplanerna finns framtagna behöver de integreras i budgetprocessen.
Status: Pågående. För Stadsbyggnad rör det kvartersmark som kan anses vara offentlig plats (exempelvis idrottsplatsbelysning)
- **Nämndens åtagande:** Bidra i utredningen kring förutsättningarna för att skapa en kungemensam och samordnad grönskötsel i hela kommunen.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** En utvecklingsstrategi för Kilsbergsområdet ska tas fram liknande den utvecklingsstrategi för Hjälmaran som det finns ett pågående arbete med. Kilsbergen ska upplevas som ett tillgängligt och attraktivt rekreationsområde för både örebroare och besökare. Arbetet avses finansieras genom portföljen *Den växande kommunen* och ska ske i samverkan med berörda nämnder inom programområdet samt berörda bolag i kommunkoncernen.
Status: Pågående. Strategi för utveckling av Hjälmaran som rekreationsområde antogs av PNS i juni. Gemensam strategi för Hjälmarens utveckling är på remiss under hösten med planerat antagande under jan-mars 2023. Framtagande av en utvecklingsstrategi för Kilsbergen pågår och ett samverkansprojekt har påbörjats för att nå en gemensam målbild och finna nya samverkansformer.
- **Nämndens åtagande:** Genomföra cykelfrämjande åtgärder för barn och unga i syfte att öka cyklingen. Trygghet, tillgänglighet och säkerhet i cykelmiljöerna ska prioriteras. Utbyggnad av gång- och cykelinfrastruktur med särskild fokus på barn

och unga ska ske. Inkomna synpunkter från örebroare angående gång- och cykeltrafik ska omhändertas.

Status: Pågående. Görs i utvecklingen av nya områden och i enlighet med investeringsprogrammet, som dock inte innehåller särskilt avsatta medel för åtagandet.

- **Nämndens åtagande:** Samarbeta med Tekniska förvaltningen kring Norra Ormesta lek- och spontanidrottslandskap och kring att skapa ett attraktivt grönt stråk med mötesplatser i Hjärstaskogen.
Status: Slutförd.
- **Nämndens åtagande:** Fortsätta arbetet med BRT-projektet och utbyggnation av infrastrukturen som krävs i samarbete med Region Örebro län.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Karlslund fortsätter under 2022 att utvecklas till ett av tätortens attraktivaste rekreationsområden. Under året implementeras en ny organisation för området där stora delar av ansvaret flyttas till fastighetsägaren Programnämnd samhällsbyggnad.
Status: Slutförd/pågående. Ny organisation är implementerad och arbetet med att utveckla Karlslund framåt är pågående genom bland annat utveckling av lekmiljö i Barnens trädgård och renovering av Strömsborg.
- **Nämndens åtagande:** Utvecklar arbetssätt för att jobba med Testbäddar och innovativ utveckling tillsammans med näringslivet för att hitta nya arbetssätt och tillämpningar för social och ekologisk hållbara städer tillsammans med de andra medelstora städer inom Östra Mellansverige.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Ta fram en systematik för att föra över kunskaper och lärdomar som har uppstått i våra projekt som vi kan återanvända och bygga vidare på i andra utvecklingsprojekt (systematiskt innovationsarbete).
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Fortsatt bidra i arbetet med järnväg Oslo-Sthlm 2:55. Genomförandet av järnväg Oslo-Sthlm 2:55 förväntas medföra snabbare och mer miljövänliga resor till och från Örebro. Det förväntas även leda till en stärkt region utifrån ett arbetsmarknads- och boendeperspektiv.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Fördjupa analysen av behoven på Örebro kommuns bostadsmarknad. Arbetet bör ske brett och beakta flera aspekter av bostadsmarknaden samt utgå från det löpande bostadsförsörjningsarbetet.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Utveckla nya metoder för att åstadkomma olika och varierade typer av småhusbebyggelse.
Status: Pågående. Exploatering och Detaljplan arbetar gemensamt med frågan genom kommande markanvisningar och i större pågående detaljplaneprojekt.
- **Nämndens åtagande:** Fortsätta planering och byggande på landsbygden och kommunens mindre tätorter.
Status: Pågående

Exempel på investeringar som bidrar till kommunfullmäktigemålet inom målområde 4:

- Bus Rapid Transit för att bidra till sammanhållna stadsdelar (projektering inför byggstart etapp 1)
Status: Slutförd/pågående: Delsträcka 1 och 2 är klara och delsträcka 3 (hållplatsåtgärder i Brickebacken) pågår. Delsträcka 3 beräknas färdig i november 2022. Delsträcka 4 och 5 (Rudbecksgatan mellan Österplan och Våghustorget) pågår (upphandling väntas under hösten) Delsträcka 7-8 (Östra Bangatan/Resecentrum) påbörjad (beställning av projektering beräknas ske i slutet av 2022).
- Pendlarparkeringar
Status: Pågående. Ett pilotprojekt är påbörjat i Björkhaga för byte mellan både cykel och buss samt mellan bil och buss.
- Årlig investeringspott för strategiska markförvärv som bidrar till att möjliggöra bland annat verksamhetsmark.
Status: Pågående
- Investering i allmän plats runt Kulturkvarteret för nya mötesplatser.
Status: Slutförd
- Investeringar för att göra tätortsnära natur- och kulturresevat tillgängliga för barn och besökande.
Status: Slutförd. Bland annat har investeringar gjorts för utvecklad båttrafik från Naturens hus till Björkön, Vinön och Katrinelund samt för Barnens trädgård, renovering Strömsborg, utveckling ridanläggningen, nya stigar och rastplatser.
- Investeringar kopplade till ombyggnationen av Södra station.
Status: Vilande/framskjutet i tid. Projektet bedöms vara beroende av ett större inslag av investeringsmedel för att kunna fortlöpa och är därför vilande tills ett större utrymme i investeringsbudgeten finns. Arbete pågår även med att undersöka möjlighet till statlig medfinansiering via stadsmiljöavtal
- Hedens rekreationslandskap påbörjas som i framtiden kommer skapa en härlig mötesplats mellan blivande stadsdelarna Björkhaga, Björklunda och Heden.
Status: Pågående.
- Nytt stigsystem med grill- och rastplatser samt nya entrépunkter som sammanlänkar Ässkog med Markaskogen.
Status: Påbörjat.

4.5 Målområde 5 Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald

4.5.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 5

Nämnden bidrar till målområdet genom ett gediget och fokuserat arbete. Nämndens verksamheter har under året bidragit till Örebro kommuns hållbarhetsprogram som ska främja kommunens förutsättningar att uppnå de globala målen i Agenda 2030.

Nämnden värnar om en långsiktig och god samhällsutveckling som ska begränsa klimatpåverkan samtidigt som fokus finns på klimatanpassning. Det pågår arbeten för att främja ekosystemtjänster. Det mest centrala för att nå målet är att bevara och skapa tillräckligt stora arealer av olika typer av grönstrukturer (exempelvis ängsmarker, äldre lövskogar) med tillräckligt hög ekologisk kvalitet. Kommunen arbetar med olika typer av restaureringar, kompensationer och kvaliteter för att bibehålla goda gröna strukturer och värden när staden utvecklas. Ett arbete med att restaurera utdikad skog och våtmark väster om Karlslund har påbörjats. Genom att återvåta våtmarker som den väster om Karlslund minskar utsläppen av växthusgaser från marken samtidigt som hydrologi och ekosystem restaureras. Arbetet med att bekämpa invasiva arter som jättebalsamin och jätteloka på kommunal mark utvecklas.

Under våren 2021 antogs handlingsplan för grönstrategins genomförande som listar prioriterade åtgärder som ska bidra till att nå målen. Arbete med flera av åtgärderna har pågått under året, däribland utveckling av ekosystemtjänster i planprocessen och ett förslag till grönytefaktor för kommunen. Grönytefaktorn är ett verktyg för att säkerställa stadsgrönska och öka stadens ekosystemtjänster i samband med nybyggnation. Grönytefaktorverktyget testas i Tamarinden.

Handlingsplanen tillsammans med den kommande strategin för naturvård och friluftsliv är viktiga verktyg för att arbeta med målen om biologisk mångfald framöver. Kommunen är en stor markägare och det är viktigt att utveckla kommunens förvaltning av skog och jordbruksmark så att den ännu effektivare styr mot ökad ekologisk och social måluppfyllnad. Arbetet med strategin är planerat att påbörjas under hösten 2022 för att sedan beslutas 2023.

En betydande del av omgivande mark kring Örebro stad är jordbruksmark, vilket gör att utvecklingen av staden kommer behöva ske på jordbruksmark. Detta för att säkra andra väsentliga samhällsintressen, såsom övergripande bostadsförsörjning och näringslivets möjlighet till utveckling. Samtidigt är jordbruksmark inom kommunen viktig för att kunna behålla och öka den inhemska livsmedelsförsörjningen, vilket på sikt kan minska klimat- och miljöpåverkan. En vägledning för hur jordbruksmark bör hanteras i fysisk planering har tagits fram och beslutats i programnämnden. Syftet med vägledningen är att den utifrån lagkraven i Plan- och bygglagen (PBL) och Miljöbalken (MB) ska vara ett stöd i den fysiska planeringen i ärenden som behöver hantera markanvändningsbeslut på jordbruksmark. Förutom att vara ett stöd i handläggning av plan- och lovärenden utgör vägledningen även ett viktigt underlag inför framtagandet av kommande planeringsstrategi för översiktsplanen. Syftet är att det ska finnas tydliga ställningstaganden och trygga processer i avvägningen mellan intresset av jordbruksmarkens betydelse för livsmedelsförsörjningen och andra väsentliga samhällsintressen för att Örebro ska kunna fortsätta utvecklas hållbart. Arbete pågår med att genomföra och följa upp åtgärderna i kommunens vattenplan. Under 2022 har arbete med flera åtgärder fortsatt, till exempel arbetet med vattenskyddsområde för Svartån, framtagandet av nya riktlinjer för dagvatten och

tillskapande av vandringsvägar i vattendrag som tidigare varit blockerade för fisk och andra vattenlevande arter.

I Heden har en större och en mindre våtmark anlagts i rekreationslandskapet vilket kommer gynna biologisk mångfald, vattenrening samt minska översvämningsrisk. I stora våtmarken har häckningsöar anlagts för att gynna fågelarter som skrattnås och tärnor. I Mark har en större våtmark och en mindre våtmark anlagts främst för att gynna biologisk mångfald men också för att höja upplevelsevärdet på det nya stigstråket.

Vid brukandet av kommunens skog har hänsyn tagits för att gynna den biologiska mångfalden. Vid slutavverkning har ett antal äldre träd lämnats i naturvårdssyfte. Avverkningen har fokuserat på skadad eller stressad granskog som kan ersättas av mer variationsrika och hållbara bestånd. Ny lövskog har anlagts och i barrskogsföryngringar har det getts förutsättningar för en blandning av trädslag. I utförda röjningar av barrskog har ett stort lövträdsinslag eftersträvat och arter viktiga för mångfalden, som till exempel sälg och rönn, har gynnats.

Kommunens lokaler använder mycket el och för att utveckla energieffektiviseringen har ett avtal tecknats med ÖBO Omsorg som genomför kartläggning av de egna fastigheternas energieffektiviseringspotential. En lista har tagits fram med vilka fastigheter som har störst potential för energieffektivisering och tre objekt har kartlagts grundligt i en första pilotutredning. Förslag på effektåtgärder finns som kräver investeringar i fastigheterna och budget har beviljats för att kunna fortsätta kartläggningen men ytterligare investeringsmedel behövs för att förändra i beståndet.

Stadsbyggnad har deltagit i att möjliggöra Sveriges första permanenta el-väg på E20 mellan Örebro och Hallsberg. Stadens unika position inom transport och logistik, både geografiskt och näringslivsmässigt, var avgörande för valet av sträckan genom Örebro län. Arbetet med elvägar är en del i målsättningen om ett fossilfritt transportsystem år 2045. Framöver finns det dock utmaningar i kommunen med elförsörjningen inom vissa områden. På kort sikt handlar det troligen om lokal överföringskapacitet och behovet av utökat ledningsnät. På längre sikt finns också risk för regionala eller nationella flaskhalsar i både produktion såväl som överföringskapacitet inom landet. I projekt Tamarinden prövas just nu helt nya lösningar för att på områdesnivå lagra och dela energi mellan de olika flerbostadshusprojekten. Ett konkret resultat blir att de så kallade effekttopparna, toppbelastningen på elnätet, kan sänkas med över en tredjedel. Om detta skalas upp till stadsdelsnivå kan det underlätta avsevärt för elförsörjningen.

För att minska klimatpåverkan per person bland kommuninvånarna arbetar verksamheten med olika typer av åtgärder inom *mobility management*, bland annat nudging och prova-på kampanjer. Vintercykelkampanjen som har genomförts 2021/2022 är ett exempel på prova-på kampanj för att minska användning av bil som färdmedel. Vintercykelkampanjen genomfördes med bra utfall där de flesta deltagarna enligt en efterenkät kommer fortsätta cykla vintertid. Inom EU-projektet Rena resan genomfördes också cykelutmaningar med tävlingsinslag riktat mot företag lokaliserade intill BRT-stråket (etapp 1), en form av nudging genom markmålningar på cykelbana som genom utvärdering ansetts vara ett positivt inslag i stadsmiljön. Inom samma EU-projekt har en mobil cykelservice varit ute i olika stadsdelar vilket lett till att många trasiga cyklar har lagats, projektet har fått positiv respons.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> - Ett arbete med att restaurera utdikad skog och våtmark väster om Karlslund har påbörjats. - En vägledning för hur jordbruksmark bör hanteras i fysisk planering har tagits fram. - Projektet Tamarinden går in i nästa fas med byggstarter hösten 2022. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kommunens förvaltning av skog och jordbruksmark behöver fortsatt utvecklas så att den ännu effektivare styr mot ökad ekologisk och social måluppfyllnad.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 5	Utfall 2020	Utfall 2021	Prognos 2022	Målvärde 2022
Antal åtgärder för vattenlevande organismer	2	5	3	3
Antal hektar – långsiktigt skydd/restaurerats för att få höga miljövärden (ett års fördröjning)	903	951	Öka	Öka
Antal kommunala naturreservat	21	21	21	21
Utveckling cykeltrafik (passager/dygn)	16 400	16 400*	-	Öka
Utveckling biltrafik (passager/dygn)	139 200	110 000*	-	Inte öka
Antal påstigande i kollektivtrafik (stadstrafik)	5 000 000	5 000 000	8 000 000	Öka
Kommentarer till indikatorernas prognos				
<i>*I dagsläget finns otillräcklig och ej tillförlitliga data till dessa indikatorer, därav är siffrorna för 2021 en uppskattning. Under 2022 sker ett utvecklingsarbete för att säkra upp att dessa mätningar blir tillförlitliga.</i>				

4.5.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska arbeta för att klimatbelastningen per person i Örebro ska vara på en nivå, som om den tillämpas globalt, inte äventyrar jordens klimat

Örebro kommun ska fortsätta öka tillförseln av ny förnybar energi, utveckla energieffektiviseringsåtgärder samt öka andelen förnybar energi som används, med syfte att minska såväl kostnad som klimatpåverkan

Örebro kommuns vattenförekomster ska uppnå god status och dricksvattenresurserna ska vara långsiktigt tryggade

Örebro kommun ska värna om och bidra till ökning av biologisk mångfald och ekosystemtjänster genom att bevara och skapa tillräckliga arealer av olika typer av grönstruktur

Avfallet i Örebro kommun ska minska till mängd och farlighet samtidigt som återvinningen ska öka

Örebro kommun ska tydliggöra vad som krävs, och arbeta för att uppnå miljömässig och organisatorisk motståndskraft för de mest sannolika extrema väderhändelserna och ett förändrat klimat

Inriktningar som nämnden omhändertagit inom målområdet:

- Arbeta för bred implementering av programmet för hållbar utveckling och inkludering av 2030-målen i ordinarie styrning, ledning och verksamhetsuppföljning. Örebro kommun ska också skapa förutsättningar för bildning för hållbar utveckling, med kunskapslyft och kompetensutveckling inom kommunkoncernen.

- Prioritera och intensifiera klimatarbetet för att nå målen till 2030 och 2050. Detta bland annat genom att utifrån framtagna nulägesanalys och koldioxidbudget ta fram ett förslag på handlingsplan och arbeta med prioriterade insatser för att minska Örebro kommuns klimatbelastning.
- Utveckla samverkan mellan näringsliv, civilsamhälle, offentlig sektor och akademien för att utbyta kunskap och gemensamt agera för att möta klimatutmaningen.
- Örebro kommun ska se över och tydliggöra förutsättningarna för livsmedelsförsörjning utifrån globala och nationella störningar i produktion och leverans, samt skapa förutsättningar för en god samverkan inom kommunen och mellan samhällets aktörer avseende hållbar livsmedelsförsörjning.
- Fördjupa kunskapen om hur jordbruksmark hanteras i kommunens samhällsplanering.
- Fortsatt arbete med implementering av grönstrategin och genomförande av handlingsplanens åtgärder, bland annat genom utveckling av nya arbetssätt för hållbar samhällsplanering och stärkta ekosystemtjänster.
- Arbeta för biologisk mångfald genom att ta fram en strategi för naturvård och friluftsliv samt fortsätta arbetet med att skydda, restaurera och utveckla mark och vattenmiljöer.
- Fortsätta arbetet med att långsiktigt trygga vattenförsörjningen och säkra vattenledningssystemet nu och i framtiden. Detta bland annat genom att i samband med framtagande av underhållsplan för VA beräkna mängd och konsekvenser av läckage.
- Fortsätta arbetet med att kartlägga kommunens egna fastigheters energieffektiviseringspotential, samt utifrån Öbos energidelningsarbete/Tamarinden identifiera och beräkna potentiell klimatnytta vid utökad arbete inom egen koncern och i hela kommunen.

Nämnden bidrar till ovanstående kommunfullmäktigemål genom redan etablerade arbetssätt och grunduppdrag enligt det som specificeras i årets Verksamhetsplan. Utöver detta har nämnden gjort följande **utveckling inom kommunfullmäktigemålen**:

- **Nämndens åtagande:** Under året ska Vägledning för byggande på jordbruksmark antas och implementeras inom berörda verksamheter.
Status: Slutförd
- **Nämndens åtagande:** Fördjupa kunskapen om hur jordbruksmark hanteras i kommunens samhällsplanering, och utveckla samarbetet mellan Bygglov och Planeringsavdelningen och andra berörda förvaltningar i dessa frågor.
Status: Slutförd/Pågående
- **Nämndens åtagande:** Under året påbörja arbetet med Strategi för naturvård och friluftsliv.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Under 2022 kommer aktiviteterna i handlingsplanen för Grönstrategi att implementeras.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Ett återvätningsprojekt väster om Karlslundsåsen startar för att stärka skogen som kolsänka och bidra till ett klimatpositivt Örebro med stärkt

biologisk mångfald.

Status: Pågående. Genomförandet har utretts och arbetet är under upphandling.

- **Nämndens åtagande:** Sträva mot att under 2022 uppnå Vattenplanens mål att ta bort tio vandringshinder för fisk och vattenlevande organismer.
Status: Pågående. Åtta hinder åtgärdade och två hinder är under planering.
- **Nämndens åtagande:** Utvidgning av naturreservatet Ekeby ekhage och Markaskogens naturreservat.
Status: Pågående.
- **Nämndens åtagande:** Skapa Hedens vattenlandskap med våtmarker som kommer rena vattnet från åkerlandskapet.
Status: Pågående.
- **Nämndens åtagande:** Restaurera ängar, hagar och skogsbete genom till exempel utökning av bete i Hässlebykogen och Ekeby ekhage.
Status: Pågående. Utveckling av betet i Hässlebykogen är slutförd, utvidgning av betet i Ekeby Ekhage kvarstår.
- **Nämndens åtagande:** Aktiv deltagande i projektet *Klimatneutrala Örebro 2030* som avser att växla upp arbetet med klimatomställningen – i såväl nya som befintliga stadsdelar. Syfte är att agera gemensamt med näringsliv, civilsamhälle och offentlig sektor för att möta klimatutmaningen. Arbetet leds av KSF och Stadsbyggnad leder tre arbetspaket inom projektet: trafik, Ett Sammankopplat Örebro och omställning inom nya- och befintliga stadsdelar
Status: Pågående. Förvaltningen har rekryterat en projektledare med inriktning energi och hållbart byggande som börjar den 1 oktober vilket gör att arbetet inom projektet *Klimatneutrala Örebro 2030* kan intensifieras under hösten.
- **Nämndens åtagande:** Fortsätta genomföra projektet Tamarinden med målsättning att klimat- och energiambitionerna kan förverkligas och nyttjas i andra projekt.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Fortsätta implementera Program för hållbar utveckling i verksamheten, bland annat genom deltagande i framtagandet av indikatorer och mätmetoder för uppföljning samt genom inventering av ytterligare åtgärder för att säkra en måluppfyllelse till år 2030.
Status: Pågående. Förvaltningens tidigare kartläggning av verktyg kopplat till social hållbarhet ligger till grund för en ny formation kring detta som kommer stärka arbetet med att implementera Programmet för hållbar utveckling.
- **Nämndens åtagande:** Under 2022 fortsätter arbetet med framtagande ny Trafikstrategi i syfte att stärka förutsättningarna för ett hållbart resande.
Status: Pausad. Arbetet är så långt framskridet som möjligt innan valet och planeras återtas direkt i början av kommande mandatperiod.
- **Nämndens åtagande:** Bevaka Vätternvattenprojektet.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Riktlinjer för dagvattenhantering beslutas under 2022.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Samarbete med Örebro universitet inom projektet ALALL där vi utforskar hur AI kan tillämpas inom framtagandet av Grönytefaktorn vilket kan vara ett bra verktyg för att bland annat analysera vart vi kan genomföra förbättringsåtgärder som stimulerar ekosystemtjänster.

Status: Pågående. En intern arbetsgrupp är tillsatt och arbetet påbörjas under hösten 2022.

- **Nämndens åtagande:** Utvecklar arbetssätt för att jobba med Testbäddar och innovativ utveckling för att hitta nya arbetssätt och tillämpningar för social och ekologisk hållbara städer tillsammans med de andra medelstora städer inom Östra Mellansverige. Under hösten 2022 är stadsbyggnad med i en projektansökan till Tillväxtverket.

Status: Pågående

- **Nämndens åtagande:** Utveckla arbetssätt för framtagande av planeringsstrategi i enlighet med PBL och inom ramen för den kontinuerliga översiktsplaneringen. Det bidrar till uppfyllnad och implementering av Program för hållbar utveckling.

Status: Pågående. Arbetsgrupp bemannas och kommer att starta upp arbetet under hösten

- **Nämndens åtagande:** Utifrån resultat från uppföljning av översiktsplanen starta rågång följduppdrag.

Status: Pågående

Exempel på investeringar som bidrar till kommunfullmäktigemålet inom målområde 5:

- Anläggning av våtmarker.
Status: Pågående
- Restaurering av skoglig våtmark.
Status: Pågående.
- Anlägga skyddszoner mot vattendrag.
Status: Pågående
- Restaurering av Vinteråsens ängar.
Status: Pågående
- Färdigställande av ängs- och betesmarker i Ässkog och Markskogen.
Status: Pågående
- Utrivning av vattenhinder i Kilsbergen.
Status: Slutförd, sju åtgärdade vandringshinder.
- Hedens vattenlandskap.
Status: Pågående, två våtmarker anlagda.
- Frihuggning av naturvårdsträd
Status: Slutförd, cirka 1 ha i naturreservatet Derbol under 2022

4.6 Målområde 6 Hållbara och resurseffektiva Örebro

4.6.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 6

För att bidra till målområdet om ett hållbart och resurseffektivt Örebro arbetar nämnden bland annat med att åstadkomma en balans i färdtjänstekonomin. Nämndens verksamhet arbetar kontinuerligt tillsammans med Region Örebro Län (RÖL) i syfte att få kostnadskontroll samt minska kostnaderna för färdtjänsten. Ett arbete pågår i samband med RÖL där nämndens verksamhet samt ekonomer från Örebro kommun träffar representanter från RÖL och diskuterar och analyserar kostnaderna och kostnadsutvecklingen. RÖL har varit behjälpliga vid framtagande av analysmaterial. En extern granskning av färdtjänstverksamheten har genomförts och resultatet har presenterats i slutet av 2020. Nästa steg är att arbeta vidare med de förslag som kom från granskningen. Regionen genomför ett uppdrag om ”kostnadsbesparingar inom färdtjänsten”, Örebro kommun är medverkande i tjänstemannastyrgruppen. Resultat och förslag är planerat komma under hösten 2022. Prognosen för 2022 visar ett sämre resultat än för 2021, detta till följd av bland annat ökat resande inom färdtjänsten

Ett annat arbete som pågår för att säkra en hållbart och resurseffektivt Örebro är de insatser som görs för att förbättra och säkra upp investeringsprocessen. Ett stort utvecklingsarbete har pågått under året och kommer fortsätta under hösten kopplat till att tydliggöra och strukturera upp processen. Det har hittills lett till ökad kunskap, kontroll, och styrning inom processen. Även fortsättningsvis kommer det krävas ett kontinuerligt utvecklings- och prioriteringsarbete för att bland annat hålla nere investeringsvolymerna på grund av generella kostnadsökningar.

Lokaler är en stor del av kommunens resurser och för att stärka resurseffektiviteten ses möjligheten till samnyttjande av lokaler löpande över vid planering av nya lokaler. Nämndens verksamheter samarbetar med lokalförsörjningsavdelningen och andra programområden för att hitta förutsättningar för samutnyttjande.

Arbetet med ökad digitalisering fortsätter. Detta i syfte att uppnå högre kvalitet och högre effektivitet vilket kan frigöra resurser, som kan höja servicen gentemot medborgare och andra aktörer. Flera projekt har genomförts och pågår just nu, en del projekt inväntar start. Samtliga ska bidra till en mer datadriven samhällsbyggnadsprocess. Under året har verksamheten fokuserat på att utveckla organisationen för att skapa bättre förutsättningar för digitalisering, till exempel digitaliseringsforum som syftar till kunskapsutbyte mellan enheterna på Stadsbyggnad och att främja en enhetlig digitalisering för att förverkliga programområdets digitaliseringsstrategi. Digitaliseringsforumet hanterar nämndens interna processer och blir ett organisatoriskt verktyg.

Nämndens verksamhet jobbar kontinuerlig med utvecklingen av en digital tvilling, i vilken informationsmängder länkas till en 3D-stadsmodell. För det nya området Tamarinden har Geodata i samarbete med andra utvecklat en 3D-modell för digitala studiebesök.

Under året har utvecklingen av öppna data bevakats. Öppna data är positivt för att kunna skapa så stor nytta av datan som möjligt. Dock kräver öppna data en ny finansieringsmodell för geodata, som idag är intäktsfinansierat.

Under året har verksamheten fortsatt arbetet med informationssäkerhet i enlighet med Örebro kommuns policy och metodhandbok för informationssäkerhet. Det är ett viktigt arbete för att säkerställa att den informationen som hanteras inom verksamheten

hanteras enligt de lagar och förordningar som finns, framförallt i samspel med utvecklingen av mer öppen data.

Under våren har det skett en återgång till arbetsplatsen. Personal inom Stadsbyggnad har fortsatt goda möjligheter att välja att delta digitalt eller fysiskt på möten i det som är det nya flexibla arbetslivet där arbetsuppgifter och möteskarraktär avgör hur arbetssätten ser ut. Att arbeta hemifrån är en möjlighet som utformas i dialog mellan medarbetare och chefer. Nämndens verksamhet ser inget produktionsstopp kopplat till att medarbetarna arbetar hemifrån, detta beror troligen på den resiliens som uppbyggs i och med digitaliseringen och det aktivitetsbaserade arbetssättet som funnits på plats inom Stadsbyggnad sedan innan pandemin.

Stadsbyggnad fortsätter även sin resa med att stärka och utveckla tillitskulturen på förvaltningen. 2019 lanserade Stadsbyggnad sitt eget Tillits- och kulturprogram som syftar till att skapa en god gemenskap och trygga medarbetare för att kunna leverera med kvalitet. I samspel med Tillits- och kulturprogrammet har även en plan för ledarskapsutveckling tagits fram, vilket syftar till att stärka ledarskapet i bland annat tillitskultur. Även arbetet med "Säkra kompetensen" pågår, under 2022 har HR tagit fram en ny tidplan för analys, uppföljning och åtgärder. Stadsbyggnad kommer att påbörja ett värdegrundsarbete i samband med omorganisationen.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> - Arbetet med ökad digitalisering fortsätter och digitaliseringsforum har utvecklats till att bli ett organisatoriskt verktyg. - Verksamheten ser inget produktionsstopp i samband med att återgång har skett till arbetsplatsen. Det nya flexibla arbetslivet tillåter en variation av arbetsformer. 	<ul style="list-style-type: none"> - Fortsatt arbete krävs för att nå balans i färdtjänstekonomin. - Fortsatt kontinuerligt utvecklings- och prioriteringsarbete krävs för att förbättra och säkra upp investeringsprocessen.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 6	Utfall 2020	Utfall 2021	Prognos 2022	Målvärde 2022
Andel enheter med HME-värde* på minst 78	67 %	58 %	Redovisas i årsberättelse	Öka
Andel chefer som har mellan 10-30 medarbetare (%)	58 %	50 %	46%	Öka
HME-index*	76	78	Redovisas i årsberättelse	Öka
- Kvinnor	74	77	-'-	Öka
- Män	78	80	-'-	Öka
Ekonomisk ramavvikelse för PN, mnkr (exkl reavinst mark) %	-6,3	-14,5	-20,7	>/=0
- Varav Stadsbyggnad	7,5	7,5	3,6	>/=0
Kommentarer till indikatorernas prognos				

4.6.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Nämnder och styrelser i kommunen ska säkerställa hög budgetföljsamhet

Örebro kommun ska ha en långsiktig och hållbar ekonomi, där varje nämnd och dess verksamheter bidrar till en god ekonomisk hushållning av kommunens resurser

Örebro kommun ska arbeta nämndövergripande för att nå högsta möjliga resursnytta

Vid fördelningen av de ekonomiska medlen i kommunkoncernens olika verksamheter ska jämställdhet beaktas

Som attraktiv arbetsgivare ska Örebro kommun rekrytera, utveckla och behålla kompetenta och engagerade medarbetare för att utveckla kommunens verksamheter

Inriktningar som nämnden omhändertagit inom målområdet:

- Ta fram en fördjupad analys av befolkningsutvecklingen som speglar trender och långsiktiga konsekvenser för kommunens övergripande planering och kostnadsutveckling.
- Utifrån genomförd befolkningsanalys utveckla välfärden utifrån ökande och/eller förändrade behov.
- Fortsätta att utvärdera kommunens krishantering och förändrade arbetssätt med anledning av coronapandemin samt skapa stärkt beredskap för pandemier.
- Genomföra en jämlikhets- och jämställdhetsanalys av hur Örebro kommuns resurser används för att stärka förutsättningarna för ökad jämlikhet och jämställdhet.
- De ekonomiska, sociala och ekologiska hållbarhetskraven ska ytterligare stärkas i upphandlingsprocessen.
- Formera en ny förvaltningsorganisation som kan ge ett ändamålsenligt stöd till Kommunstyrelsen och de nya nämnderna.
- Underlätta för delningsekonomi och återanvändning för verksamheter och medborgare i kommunen.
- Utredda förutsättningar för att upprätta ett arbetsmiljöbokslut i Örebro kommun.

Nämnden bidrar till ovanstående kommunfullmäktigemål genom redan etablerade arbetssätt och grunduppdrag enligt det som specificeras i årets Verksamhetsplan. Utöver detta har nämnden gjort följande **utveckling inom kommunfullmäktigemålen**:

- **Nämndens åtagande:** Arbetet med att få en budget i balans för färdtjänstekonomin ska fortsätta. Arbetet sker i nära samverkan med Region Örebro län.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Arbeta med utveckling och förtydligande kring driftskostnadskonsekvenser i planering och projektering.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Vidareutveckling av den systematiska verksamhetsutvecklingen som sker genom digitaliseringsforumet på Stadsbyggnad, detta ska leda till effektivare processer och arbetssätt.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Fortsätta arbetet med investeringsprocess enligt framtagen utvecklingsplan i syfte att inom programområdet uppnå bättre samordning, resursutnyttjande, tydligare prioriteringar och ökat genomförande. Behovet av

samordning kvarstår när programnivån försvinner.

Status: Pågående

- **Nämndens åtagande:** Följa den framtagna utvärderingen för kommunens krishantering och dra nytta av erfarenheter från ett förändrat arbetssätt in i den successiva återgången.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Beakta de ekonomiska, sociala och ekologiska hållbarhetskraven när vi tar fram upphandlingsunderlag inom programområdet.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Öka fokus på samordning under 2022 när nya förvaltningsorganisationen tas fram. Det gäller både samordning inom programområdet, till exempel runt samhällsbyggnadsprocessen och investeringsprocessen, samt samordning med andra förvaltningar och externa aktörer som de kommunala bolagen och i kontakterna med näringslivet. Goda erfarenheter från samordning inom programområdet ska säkras in i den nya förvaltningsorganisationen.
Status: Pågående
- **Nämndens åtagande:** Stärkt information gällande grundläggande frågor kopplat till chefskapet, till exempel fördelning av arbetsmiljöuppgifter, innebörd av SAM-mål samt OSA-mål.
Status: Pågående. Presentationsmaterial har tagits fram med syfte att beskriva de olika delarna i SAM samt underlätta för chefer att göra rätt i sitt arbetsmiljöansvar. Detta material har presenterats för förvaltningens chefer med tillhörande rekommendationer.
- **Nämndens åtagande:** Följa upp arbetsmiljön utifrån den successiva återgången till kontoret samt det nya flexibla arbetslivet.
Status: Pågående. Uppföljning skett löpande via arbetsplatsträffar och chefsmöten. Likaså anpassar ledningen mötesstruktur för förvaltningen kontinuerligt. Arbeta hemifrån är en möjlighet men ingen rättighet eller skyldighet. Närmaste chef avgör i dialog med medarbetarna var arbetsuppgifter ska utföras.
- **Nämndens åtagande:** Utredda behov av driftsbudget för exploateringsverksamheten.
Status: Pågående.
- **Nämndens åtagande:** Ta fram ett övergripande styrdokument för exploateringsverksamheten.
Status: Pågående.

5. Analysunderlag – ekonomi.

Delårsresultat och prognos – ekonomi

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet uppvisar till och med augusti 2022 ett samlat utfall på -73,7 mnkr vilket ger en avvikelse mot periodens budget på -1,1 mnkr. Prognosen visar ett underskott på totalt 20,7 mnkr.

Kollektivtrafiken redovisar ett underskott mot periodens budget på 12,3 mnkr där färdtjänsten står för 10,6 mnkr och Stadstrafiken för 1,7 mnkr till följd av ej kompenserade kapitalkostnader. Resandet med färdtjänst väntas öka markant från 2021 men beräknas hamna något lägre än innan Coronapandemin. Högre bränslepriser gör att kostnaderna ökar och prognos uppskattas till ett underskott på 17,6 mnkr där färdtjänsten står för 17,4 mnkr av underskottet trots utökad budget med 9 mnkr 2022.

Mark och fastigheter redovisar ett överskott till och med augusti på 8,3 mnkr vilket främst tillhör Kultur- och fritidsfastigheter som haft förseningar i sina arbeten till följd av upphandlingar och materialbrist. Prognosen visar på ett totalt underskott på 6,7 mnkr. Bidragande orsaker till underskottet är att försäljningen av tomträtter fortsätter i högre omfattning än nya tillskapas vilket ger lägre årliga intäkter av tomträttsavgälden, något som lyftes redan i verksamhetsplanen 2022 och kommer fortsätta vara ett problem framöver eftersom den här typen av intäkt inte motsvaras av kostnader i driften. Skog kan inte avverkas i samma omfattning som tidigare år dels beroende på att det inte finns samma omfattning av exploateringsstomter att avverka som tidigare, dels har stora uttag av skog gjorts tidigare år på grund av angrepp av barkborre. De förväntningar som finns att bevara skogsområden för rekreation kan i nuläget inte kombineras med rådande avkastningskrav från avverkning, och 2022 är prioriteringen i verksamheten att bevara skogen. Naturvården har fått utökade skötselområden i och med övertagandet av Oset/Rynningeviken som väntas kosta mer än tilldelad budget för att hålla samma kvalitet som tidigare.

Stadsbyggnad har till och med augusti ett överskott mot budget på 2,9 mnkr främst till följd av lägre personalkostnader. Verksamheten förväntas ha fortsatt vakanta tjänster och prognosen visar ett överskott på 3,6 mnkr.

Nettokostnaden, summan av intäkter och kostnader, väntas öka med 21,2 mnkr jämfört mot 2021, eller 19 procent. Störst förändring finns inom Samhällsbyggnad där personal- och konsultkostnader ökar mest. Ökningen inom Mark och fastigheter beror dels på lägre intäkter i form av bland annat tomträtter och försäljning av skog, dels på att Naturvården utökade sin verksamhet med Oset/Rynningeviken. Förluster av intäkter, som till exempel tomträttsavgäld, är svåra att hantera eftersom det inte ger motsvarande kostnadsreducering i verksamheterna. Mer naturliga kostnadsökningar är personal- och hyreskostnaderna som ökar bland annat till följd av årliga löneökningar och hyresjusteringar. Nettokostnaden för Kollektivtrafiken väntas endast öka med 5 procent trots högre drivmedelskostnad och fler resor än under 2021, vilket beror på att flextrafiken tagits bort och därmed minskar kostnaderna. Även förändringar av interna intäkter och kostnader påverkar nettokostnadsökningen och en översyn av hur dessa ska hanteras har påbörjats. Nettokostnaden exklusive interna kostnader och intäkter ökar med

Genomförda *investeringar* uppgår till och med augusti till 29 procent av budgetanslaget. Det har varit förseningar beroende både på upphandling och materialbrist. Prognosen visar en beräknad förbrukning på totalt 97 procent av budget i och med att flertalet planerade investeringar förväntas genomföras. Några påtagliga fördröjningar till följd av materialbrist har inte framkommit.

Effektivisering

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet har inte tilldelats något riktat effektiviseringsuppdrag för 2022. Dock uppmanades nämnden att om behov finns genomföra effektiviseringsåtgärder för att uppnå/närma sig en ekonomi i balans samt att fortsätta jobba med möjliga effektiviseringar framåt då det enligt plan för budget 2023 ligger ett generellt effektiviseringskrav i kommunens budget.

Den främsta utmaningen för en ekonomi i balans för Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet avser ekonomin för färdtjänsten där verksamheten upplever att ramkompensation inte skett i samma omfattning som prisökningarna och därmed har färdtjänsten redovisat stora underskott under flera år, och negativ avvikelse prognostiseras även för 2022.

Även intäkterna för tomträttsavgälden och skogsavverkningen orsakar problem för att nå en budget i balans eftersom dessa intäkter inte är direkt kopplade till kostnader i driften.

5.1 Enheternas delårsresultat och prognos

Programnämnds samhällsbyggnads egen verksamhet omfattar en budget på 112,4 mnkr. Till och med augusti redovisar den egna verksamheten ett underskott på 1,1 mnkr där Kollektivtrafiken står för underskottet medan övriga verksamheter redovisar överskott.

Prognosen visar ett underskott mot budget på 20,7 mnkr då både Kollektivtrafiken och Mark och fastigheter förväntas redovisa underskott.

Enhet	Bokslut	Utfall	Avvikelse	Budget	Prognos 2	Avvikelse
Belopp i tkr	2021	delår 2 2022	periodens budget	2022	2022	Budget - Prognos 2
Kollektivtrafik	-62 526	-42 860	-12 318	-45 814	-63 369	-17 555
Stadstrafik inkl flextrafik	-9 595	-4 682	-1 657	-4 538	-4 724	-186
Färdtjänst	-52 931	-38 178	-10 660	-41 276	-58 645	-17 369
Mark och fastigheter	-5 450	3 361	8 303	-7 414	-14 150	-6 736
Markreserv, skog, naturvård, bostadsrätter	-23 258	-16 344	597	-25 411	-30 556	-5 145
Tomträtter	17 225	11 318	-478	17 694	16 103	-1 591
Kultur- och fritidsfastigheter	583	8 387	8 185	303	303	0
Stadsbyggnad	-44 660	-34 172	2 932	-59 212	-55 628	3 584
Nettokostnad	-112 636	-73 671	-1 082	-112 440	-133 147	-20 707

Budget med minustecken framför avser kostnadsbudget, och budget utan minustecken avser budget i form av intäktskrav.

Utfall med minustecken framför avser utfall i form av förbrukade kostnader.

Utfall utan minustecken avser utfall där intäkter överstiger kostnader.

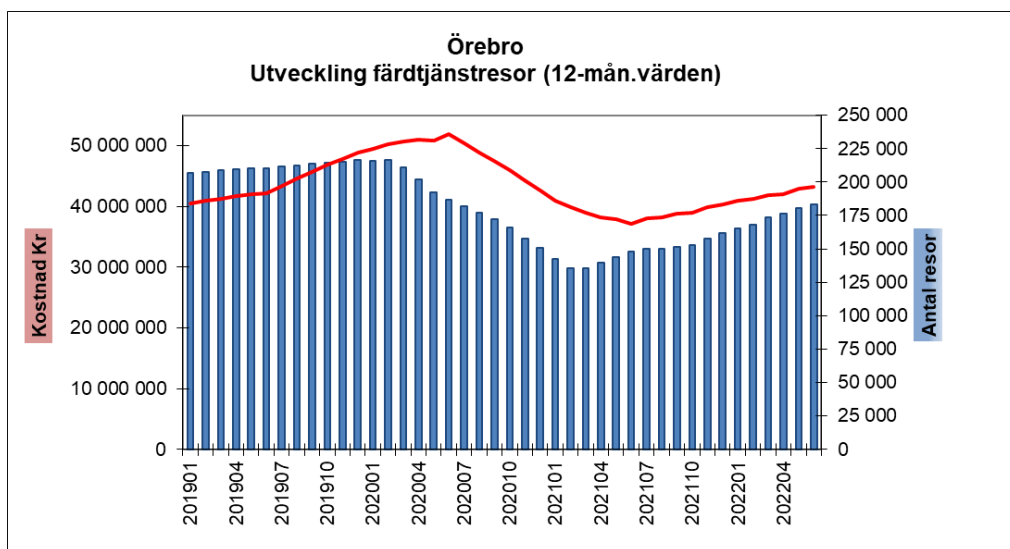
Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken prognostiserar för 2022 en samlad negativ avvikelse på 17,6 mnkr, vilket i stort hänförs till färdtjänsten och kostnaden för resor och administration. Övriga delar inom kollektivtrafiken som avser kapitalkostnader för kollektivtrafikinvesteringar såsom hållplatser, kostnader för underhåll av hållplatser, driftskostnader kopplat till resecentrum och lokalkostnader för Södra station prognostiserar ett mindre underskott på 0,2 mnkr för ökade städkostnader för resecentrum.

Färdtjänsten

I verksamhetsplanen redovisades för en beräknad negativ avvikelse motsvarande 13,1 mnkr för färdtjänsten 2022. Enligt uppdaterad prognos från RÖL prognostiseras en total negativ budgetavvikelse på 17,4 mnkr för färdtjänsten, vilket därmed innebär 4,3 mnkr i större negativ avvikelse än vad som beräknades inför budget 2022. Avvikelsen för kostnad för resor beräknas till 4,1 mnkr högre än vad som beräknades inför budget 2022. Att avvikelsen prognostiseras bli högre beror på beslut om att genomföra extra indexering för serviceresor med anledning av ökade drivmedelspriser.

Jämfört mot föregående år har kostnaden för färdtjänstresorna ökat med 12 procent och antal resor med 21 procent, vilket förklaras med att det under samma period 2021 genomfördes färre resor till följd av pandemin och de restriktioner som gällde då.

Den genomsnittliga kostnaden per resa ser enligt utfall januari till och med juni ut att ligga lägre än 2021 års utfall, vilket är positivt då det visar på att kostnadsutvecklingen främst beror på fler resor jämfört mot föregående år än på annan bakomliggande orsak.

Kostnad per resa	
År	Kr/resa
2019	228
2020	292
2021	252
2022	232

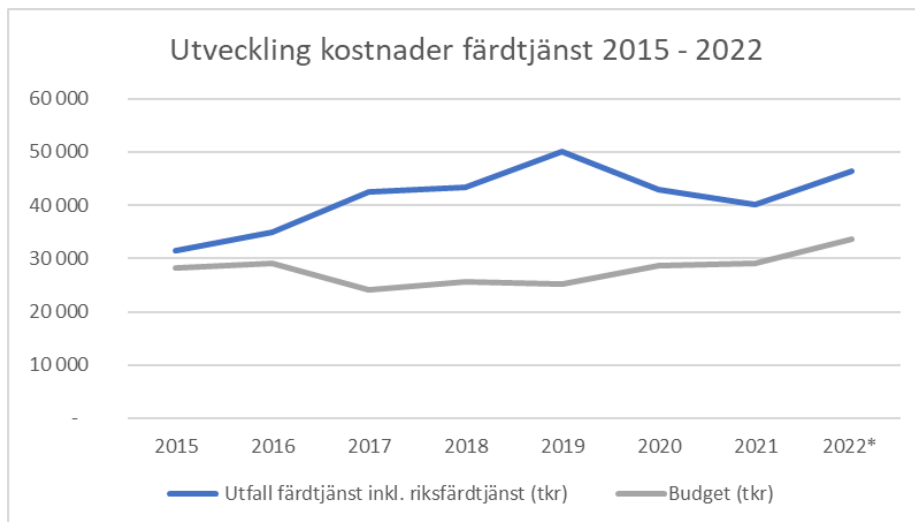
Total prognostiserad kostnad uppgår dock till 46,3 mnkr för färdtjänstresor (inkl. riksfärdtjänst), vilket är högre än senaste två åren vilka dock påverkats av pandemirestriktioner men lägre än 2019 då det direktupphandlade avtalet gällde.

År	Utfall färdtjänst inkl. riksfärdtjänst (tkr)	Budget (tkr)
2015	31 492	28 211
2016	34 896	29 137
2017	42 585	24 217
2018	43 375	25 716
2019	50 047	25 292
2020	42 922	28 693
2021	40 097	29 043
2022*	46 300	33 543

* 2022 års utfall är baserad på prognos från RÖL inför delårsrapport 1

Som tabellen ovan och diagrammet nedan visar har kostnadsutvecklingen minskat sedan det direktupphandlade avtalet som löpte perioden 1 juli 2019 till 30 juni 2020 ersattes

med ett nytt avtal. Avvikelsen mellan budget och utfall har även minskats på grund av att medel omfördelats inom kollektivtrafikens budget till färdtjänsten i och med att åtgärder såsom att säga upp taxesubventionen för kollektivtrafiken samt avsluta avtalet om Flextrafiken genomförts. Effekten av det nya avtalet framgår även i minskningen av kostnad per resa för 2022, vilket presenterades i föregående stycke.

Linjetrafik

Linjetrafikens redovisar till och med augusti ett underskott på 1,7 mnkr. Det är kapitalkostnader som redovisar underskottet men budgetkompensation kommer 1 september.

Prognosen visar ett mindre underskott på 0,2 mnkr till följd av högre lokalvårds-kostnader gällande resecentrum.

Mark och fastigheter

Mark och fastigheter har ett överskott mot periodens budget på 8,3 mnkr där kultur- och fritidsfastigheter står för nästan hela överskottet.

Prognosen visar dock ett underskott på 6,7 mnkr i och med att kultur- och fritidsfastigheter förväntas använda avsatt budgetutrymme medan övriga verksamheter väntas redovisa underskott.

Mark Bruttoredovisning (tkr)	Bokslut 2021	Utfall 2022 Delår 2	Avvikelse periodens budget	Budget helår 2022	Prognos helår 2022	Avvikelse budget- prognos
Markreserv, skog, naturvård, bostadsrätter	-23 365	-16 344	597	-25 411	-30 556	-5 145
Tomträtter	17 225	11 318	-478	17 694	16 103	-1 591
Kultur- och fritidsfastigheter	583	8 387	8 185	303	303	0
Nettokostnad	-5 557	3 361	8 303	-7 414	-14 150	-6 736

Markreserv

Till och med augusti redovisar verksamheten markreserven ett underskott på 0,1 mnkr. Prognosen visar att underskottet av intäkter väntas bli 2,0 mnkr medan kostnaderna håller budget, vilket beror på lägre prognostiserade hyresintäkter än vad som beräknades i budget för 2022. Avvikelsen i form av lägre intäkter uppkom i och med ett systemfel i fastighetssystemet vid indexering och genererar en negativ prognos då åtgärder avseende

kostnader för utredningar/förberedande arbeten/rivningskostnader för fastigheter i dåligt skick inför exploatering och som inte går att hyra ut eller där fastigheterna utgör fara för allmänheten hade planerats genomföras för dessa pengar.

Bostadsrätter

Bostadsrätterna uppvisar till och med augusti ett positivt utfall på 0,4 mnkr, vilket beror på lägre kostnader för utförd underhåll än vad som var budgeterat för perioden. Underhållet planeras dock utföras under resterande del av året då prognos för 2022 visar ett beräknat utfall i enlighet med budget.

Naturvård

Naturvårdens driftverksamhet uppvisar till och med augusti en positiv budgetavvikelse på 1,0 mnkr, vilket beror på att mycket av det utförda arbetet under sommaren inte fakturerats.

För 2022 prognostiseras en negativ budgetavvikelse på 1,2 mnkr. Avvikelsen beror på de organisatoriska förändringar som gjordes avseende driften av naturreservatet vid Oset Rynningeviken under 2021. Detta gav en beräknad ekonomisk effekt i form av högre kostnader motsvarande 2,5 mnkr, och under 2022 har enbart 1,3 mnkr tillförts naturvården och därav kvarstår en beräknad avvikelse på 1,2 mnkr.

Skog

Skogsverksamheten uppvisar till och med augusti ett underskott mot periodens budget på 0,7 mnkr på grund av lägre intäkter för avverkning. Verksamheten har ett avkastningskrav på 1,6 mnkr vilket inte väntas uppnås och prognosen visar ett underskott på totalt 1,9 mnkr för 2022. Det prognosticerade underskottet gällande intäkter beror på att stora uttag gjorts de senaste åren på grund av barkborre, vilket har påverkat utrymmet att avverka 2022, dessutom har nästan ingen avverkning för exploatering skett eller planeras i närtid. Bedömningen är att det finns skäl att vara försiktig med avverkning av kvarvarande äldre skog och därmed ses inte heller samma möjlighet att uppnå tidigare års intäktsnivåer.

I verksamhetsplanen för 2022 lyftes intäkterna från skogsavverkning som en utmaning från 2022 och framåt och att kunna fortsätta uppnå den historiska nivån på ett netto på 1,6 mnkr som finansierar del av nämndens verksamhet. Det bedöms som svårt att avverka i lika stor utsträckning som senaste åren och samtidigt behålla balansen mellan produktions- och rekreativvärden.

Tomträtter

Tomträttsavgäldens budget för 2022 uppgår till 17,7 mnkr, vilket därmed finansierar motsvarande inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet. Till och med augusti uppvisas ett utfall på 11,3 mnkr, vilket innebär en negativ avvikelse på 0,5 mnkr.

För 2022 prognostiseras en negativ avvikelse i form av lägre inkomna intäkter motsvarande 1,6 mnkr.

Prognosen för årets försäljning av tomträtter uppgår till cirka 40 tomträtter och i och med att den årliga försäljningen under en längre tid överstiger antalet nya tomträtter samt att den reglering av avgälderna som görs årligen inte täcker det intäktsstapp som försäljningarna genererar gör att intäkterna minskar. Detta lyftes som en utmaning i verksamhetsplanen för Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet att hantera inför 2022. Det hänger ihop med det avkastningskrav på försäljning av tomträtter motsvarande 20 mnkr som verksamheten har haft under de senaste åren, och så även för 2022.

Avkastningskravet ställer krav på försäljning av tomträtter och nu har en kritisk nivå nåtts för hur stora intäkter i form av årliga avgälden kvarvarande bestånd fortsättningsvis kommer att kunna ge i relation till hur det har sett ut under de senaste fem åren. Om avkastningskravet ska fortsätta ligga på 20 mnkr och Örebro kommun ska fortsätta ha den tillåtande inställningen till friköp som kommunen historiskt haft kommer budgeten för nämnden behöva regleras med den motsvarande intäktsminskning från avgälden som årligen beräknas till följd av försäljningar (se Sam 857/2019).

Till och med augusti har 28 tomträtter sålts motsvarande en reavinst på 13,7 mnkr. För 2022 prognostiseras försäljningsintäkter motsvarande 26 mnkr och avkastningskravet på 20 mnkr för försäljning av tomträtter prognostiseras därmed att uppnås.

Kultur- och fritidsfastigheter

Kultur- och fritidsfastigheter uppvisar till och med augusti en positiv avvikelse på 8,2 mnkr. Överskottet avser främst reparationer och underhåll till följd av förseningar gällande planerade åtgärder där upphandling dragit ut på tiden och dels på grund av byte av förvaltare. Tekniska förvaltningens avtal gällande bygg, drift och väghållning skickas mot slutet av året vilket bidrar till periodens överskott liksom förseningar i projekt som gett lägre avskrivningskostnader än beräknat.

För 2022 prognostiseras dock hela budgeten nyttjas då det bland annat finns ett stort eftersatt underhåll inom fastighetsbeståndet.

Stadsbyggnad

Stadsbyggnad redovisar till och med augusti ett överskott på 2,9 mnkr där främst lägre personalkostnader bidrar till överskottet. Prognosen visar ett fortsatt överskott inom personalkostnader och totalt visar prognosen på ett överskott på 3,6 mnkr.

Stadsbyggnad Bruttoredoisning (tkr)	Bokslut 2021	Utfall 2022 Delår 2	Avvikelse periodens budget	Budget helår 2022	Prognos helår 2022	Avvikelse budget- prognos
Stab och ledning	-37 224	-4 564	-1 220	-5 385	-5 378	7
Planeringsavdelningen	-28 906	-15 603	5 786	-33 731	-29 485	4 246
Bygglovsavdelningen	-335	-496	-596	-361	-361	0
Mark och Exploateringsavd.	-16 036	-13 509	-1 038	-19 735	-20 404	-669
Nettokostnad	-82 501	-34 172	2 932	-59 212	-55 628	3 584

Stab och ledning

Stab och ledning visar en negativ avvikelse mot periodens budget på 1,2 mnkr där interna OH-intäkter orsakar obalans mot budget i och med omorganisationen av Lokalförsörjningsenheten. Prognosen visar en budget i balans.

Planeringsavdelningen

Planeringsavdelningen uppvisar till och med augusti en positiv avvikelse på 5,8 mnkr, vilket främst beror på lägre personalkostnader.

Överskottet på helår bedöms bli 4,2 mnkr där personalkostnaderna fortsätter att redovisa ett överskott, men som en följd av det behöver verksamheten använda fler konsulter och därmed minskar överskottet.

Bygglovsavdelningen

Bygglovsavdelningen redovisar ett underskott mot periodens budget på 0,6 mnkr som orsakas av den interna tidskrivningen. För 2022 prognostiseras en budget i balans.

Mark- och exploateringsavdelningen

Mark- och exploateringsavdelningen uppvisar ett underskott mot periodens budget på totalt 1,0 mnkr. Det finns både positiva och negativa avvikelser i utfallet både gällande intäkter och kostnader som i viss mån samvarierar. Vakanta tjänster bidrar till ökat behov av konsulttjänster som är bidragande till underskottet både för perioden och i prognosen för helår. Prognosen visar ett underskott på 0,7 mnkr.

Exploatering

Resultat från sålda exploateringsfastigheter uppgår för perioden januari till augusti 2022 till 15,7 mnkr efter avdrag med 8,3 mnkr för försäljningskostnader. Resultatet härrör sig från försäljningar avseende bostäder med 8,0 mnkr, samt försäljningar avseende verksamhet 15,7 mnkr. Övriga resultatpåverkande poster är av mindre belopp och avser bland annat exploateringsersättning, intäktsförda reservationsavgifter samt korrigerande av pågående arbete. Prognostiserat resultat för 2022 uppgår till 67 mnkr och avkastningskravet förväntas därmed att uppfyllas. Det finns dock en viss risk att samtliga prognostiserade försäljningar inte fullföljs under innevarande år, med tanke på det rådande världsläget med bland annat prisökningar och brist på material, vilket skulle kunna leda till att avkastningskravet inte uppnås.

Exploateringsstimulerande åtgärder

Enligt Sam 1176/2021 beslutades att fastställa den hantering avseende exploateringsstimulerande åtgärder som använts sedan 2015. Exploateringsstimulerande åtgärder syftar till att underlätta kommande exploateringar innan den ordinarie exploateringsekonomin öppnats för ett exploateringsobjekt. Beslutet innebar att godkänna ekonomisk ram för nyttjande av exploateringsstimulerande åtgärder samt att fastställa att den ekonomiska ram som får nyttjas till detta max får uppgå till 3 mnkr årligen, vilket finansieras via exploateringsresultatet.

Under året har totalt 161,0 tkr nyttjats till exploateringsstimulerande åtgärder.

- 45 tkr avseende projektet Aspholmen och tidiga utredningar inom planläggning och analys av gatukostnadsmodellen
- 116 tkr till övriga exploateringsobjekt och har främst nyttjats till miljöutredningar inom projektet kring Pappersbruket

5.2 Intäkts- och kostnadsutveckling

Intäkts- och kostnadsutvecklingen visar förändringen mellan innevarande och föregående år för att visa på orsaker till ökad eller minskad nettokostnadsutveckling.

Till och med augusti har intäkterna minskat med 3,6 mnkr jämfört med samma period 2021. Kostnaderna har totalt ökat med 1,1 mnkr för perioden. Det gör att nettokostnaden ökar med 4,6 mnkr, vilket motsvarar 10 procent.

Bruttoredovisning (tkr)	Utfall	Utfall	Förändring	Förändring	Bokslut	Prognos	Förändring	Förändring
	2021	2022	2021-2022	2021-2022			2021	helår 2022
	Delår 2	Delår 2	tkr	procent	2021	helår 2022	tkr	procent
Summa intäkter	198 101	194 547	-3 555	-2%	305 932	293 813	-12 119	-4%
Inköp tillg o vhet samt bidrag	-106 745	-114 520	-7 774	7%	-194 062	-196 088	2 026	1%
Personalkostnader	-51 333	-53 872	-2 539	5%	-80 119	-87 234	7 116	9%
Lokalhyror	-23 229	-24 531	-1 302	6%	-35 491	-36 456	965	3%
Entrpr,fastighetskostn, övr. m	-45 235	-36 432	-8 803	-19%	-67 310	-69 377	2 067	3%
Övriga kostnader	-18 548	-16 759	-1 789	-10%	-39 939	-36 816	-3 123	-8%
Summa kostnader	-245 090	-246 114	1 024	0%	-416 920	-425 971	9 051	2%
Nettokostnad	-46 989	-51 567	4 578	10%	-110 989	-132 158	21 170	19%

Enligt prognosen väntas den totala nettokostnaden inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet öka med 21,2 mnkr från 2021 till 2022, vilket motsvarar 19 procent. Lägre intäkter motsvarande 12,1 mnkr bidrar i stor utsträckning till ökningen medan kostnaderna väntas öka med 9,1 mnkr där personalkostnaderna har störst påverkan med 7,1 mnkr.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafikens nettokostnad har ökat med 6,0 mnkr jämfört med samma period förra året. Prognosen visar en kostnadsökning på totalt 0,8 mnkr i och med fortsatt lägre kostnader inom Stadstrafiken.

Kollektivtrafik Bruttoredovisning (tkr)	Utfall	Utfall	Förändring	Förändring	Bokslut	Prognos	Förändring	Förändring
	2021	2022	2021-2022	2021-2022			2021	helår 2022
	Delår 2	Delår 2	tkr	procent			tkr	procent
Färdtjänst								
Summa intäkter	1 154	1 295	140	12%	1 810	1 900	90	5%
Inköp tillg o vhet samt bidrag	-22 517	-29 976	7 459	33%	-40 097	-46 300	6 203	15%
Övriga kostnader	-9 957	-9 496	-460	-5%	-14 644	-14 245	-399	-3%
Summa kostnader	-32 473	-39 472	6 999	22%	-54 741	-60 545	5 804	11%
Nettokostnad Färdtjänst	-31 319	-38 178	6 859	22%	-52 931	-58 645	5 714	11%
Stadstrafik								
Summa intäkter	80	819	739	920%	121	1 225	1 104	916%
Inköp tillg o vhet samt bidrag	-1 700	-4 196	2 496	147%	-2 571	-3 852	1 281	50%
Lokalhyror	-150	-219	69	46%	-305	-403	98	32%
Entrpr,fastighetskostn, övr. m	-1 166	-878	-287	-25%	-2 060	-1 478	-582	-28%
Övriga kostnader	-2 600	-208	-2 392	-92%	-4 780	-216	-4 564	-95%
Summa kostnader	-5 616	-5 501	-114	-2%	-9 716	-5 949	-3 767	-39%
Nettokostnad Stadstrafik	-5 536	-4 682	-853	-15%	-9 595	-4 724	-4 871	-51%
Nettokostnad Kollektivtrafik	-36 854	-42 860	6 006	16%	-62 526	-63 369	843	1%

Färdtjänsten har ökat sin nettokostnad med 6,9 mnkr fram till augusti jämfört med samma period 2021. Både intäkterna och kostnaderna har ökat, men kostnaderna ökar betydligt mer. Nettokostnadsökningen är 22 procent. Prognosen visar på en ökning med 5,7 mnkr i form av köp av verksamhet i och med att resandet ökar jämfört med 2021.

Stadstrafiken har minskat sin nettokostnad med 0,9 mnkr för perioden där intäkterna i form av driftsbidrag ökat medan kostnaderna minskat. Kapitalkostnaderna, som redovisas inom Inköp tillgångar och verksamhet samt bidrag, ökar medan kostnader för transporter, som återfinns inom Övriga kostnader, minskar till följd av att flextrafiken lades ner från januari 2022. I prognosen väntas intäkterna fortsätta öka och kostnaderna minskar ytterligare jämfört med bokslut 2021. Totalt väntas nettokostnaden inom Stadstrafiken minska med 4,9 mnkr, vilket är en halvering, i och med att flextrafiken är nedlagd.

Mark och fastigheter

Inom mark och fastigheter återfinns den kommunala markreserven och andra egenägda fastigheter, dessa enheter medför att intäkterna kan variera mellan åren. Totalt väntas nettokostnader på helår öka med 155 procent.

Mark och fastigheter Bruttoredovisning (tkr)	Utfall	Utfall	Förändring	Förändring	Bokslut	Prognos	Förändring	Förändring
	2021 Delår 2	2022 Delår 2	2021-2022 tkr	2021-2022 procent			2021	helår 2022
Summa intäkter	91 930	95 830	3 900	4%	142 777	141 483	-1 294	-1%
Inköp tillg o vhet samt bidrag	-37 033	-40 963	3 931	11%	-58 651	-65 942	7 291	12%
Personalkostnader	0	0	0	-	0	0	0	-
Lokalhyror	-17 999	-18 748	749	4%	-27 452	-27 511	59	0%
Entrpr,fastighetskostn, övr. m	-38 377	-30 707	-7 670	-20%	-58 432	-60 420	1 988	3%
Övriga kostnader	-2 033	-2 051	18	1%	-3 799	-1 760	-2 039	-54%
Summa kostnader	-95 442	-92 469	-2 972	-3%	-148 334	-155 633	7 299	5%
Nettokostnad	-3 512	3 361	-6 872	-196%	-5 557	-14 150	8 593	155%

Intäkterna är högre till och med augusti 2022 än de var samma period 2021. Prognosen visar att intäkterna väntas minska med 1 procent jämfört med föregående år. Det är intäkter från till exempel Trafikverket och Länsstyrelsen samt försäljning av skog som väntas minska, medan intäkter för hyror och arrenden ökar i och med högre ersättning för bostads- och lokalhyror, vilka ökar mer än intäkterna för tomträtterna minskar.

Kostnaderna för perioden är lägre än samma period förra året. Kapitalkostnader samt köp av verksamhet, som båda redovisas inom Inköp tillgångar och verksamhet samt bidrag, har ökat samt väntas öka mest bland annat till följd av utökningen av skötsel av Oset/Rynningeviken inom Naturvärden. Kostnader för reparation av fastigheter är lägre än samma period 2021. Dessa kostnader kommer senare under året och i prognosen väntas kostnaderna ha ökat med totalt 3 procent. Övriga kostnader är det kontoslag som väntas minska jämfört med 2021, där ingår bland annat konsultkostnader. Lägre intäkter och högre kostnader gör att nettokostnaden väntas öka med 8,6 mnkr.

Stadsbyggnad

Inom stadsbyggnad har den totala nettokostnaden ökat med 9,6 mnkr, eller 39 procent, i delår 2 2022 jämfört med förra året.

Stadsbyggnad Bruttoredovisning (tkr)	Utfall	Utfall	Förändring	Förändring	Bokslut	Prognos	Förändring	Förändring
	2021 Delår 2	2022 Delår 2	2021-2022 tkr	2021-2022 procent			2021	helår 2022
Summa intäkter	105 585	97 658	-7 927	-8%	161 224	150 430	-10 794	-7%
Inköp tillg o vhet samt bidrag	-57 034	-55 709	-1 325	-2%	-92 742	-81 097	-11 645	-13%
Personalkostnader	-51 333	-53 872	2 539	5%	-80 119	-87 234	7 116	9%
Lokalhyror	-5 146	-5 631	485	9%	-7 734	-8 560	826	11%
Entrpr,fastighetskostn, övr. m	-6 775	-5 573	-1 202	-18%	-8 573	-8 572	-1	0%
Övriga kostnader	-9 900	-11 045	1 144	12%	-16 716	-20 595	3 879	23%
Summa kostnader	-130 188	-131 830	1 642	1%	-205 884	-206 058	174	0%
Nettokostnad	-24 604	-34 172	9 568	39%	-44 660	-55 628	10 969	25%

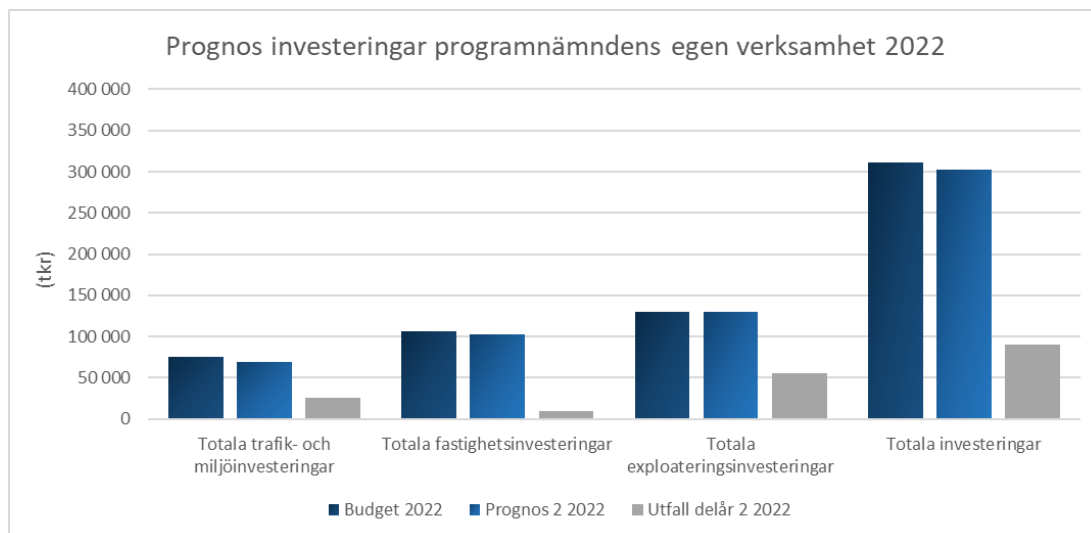
Intäkterna har minskat med 8 procent och avser främst interna intäkter i form av intern tidskrivning och interna OH-intäkter, där det senare kan kopplas till omorganisationen av Lokalförsörjningsenheten. Prognosen visar att intäkterna väntas minska med totalt 7 procent.

Kostnaderna för perioden januari till augusti 2022 har ökat med 1 procent jämfört med samma period 2021. I prognosen väntas kostnaden bli i nivå med bokslut 2021. Personalkostnader samt konsultkostnader och utbildning/konferenser med tillhörande resor, som redovisas inom Övriga kostnader, förväntas öka medan interna kostnader i form av tidskrivning, som redovisas inom Inköp tillgångar och verksamhet samt bidrag, minskar.

Trots att kostnaderna väntas bli oförändrade visar prognosen en total nettokostnadsökning på 11,0 mnkr, vilket motsvarar 25 procent.

5.3 Investeringar

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets beslutade budgetanslag för investeringar 2022, inklusive överförda medel från 2021, uppgår till 311 mnkr varav 78,6 mnkr är överfört från 2021. Det totala utfallet till och med augusti 2022 uppgår till 90,7 mnkr, vilket motsvarar en förbrukning på 29 procent av det totala skattefinansierade investeringsanslaget. Flera investeringar är påbörjade men har inte avslutats och aktiverats, och kostnaderna finns därmed inte med i redovisningen.

Den samlade investeringsprognosen för de skattefinansierade investeringarna uppgår till 302,5 mnkr, vilket motsvarar en förbrukning på 97 procent av den totala investeringsbudgeten för 2022. Prognosen bygger på att befintliga tidplaner håller.

Investeringar – trafik och miljö

Den totala budgeten för trafik- och miljöinvesteringar uppgår till 74,9 mnkr. Prognosen visar att 93 procent av budget förväntas användas och lämna ett oanvänt utrymme på 5,4 mnkr. Kulturmiljövård och naturvård är de områden som förväntas hinna genomföra samtliga planerade investeringar under året.

Trafik- och miljöinvesteringar	Budget 2022	Delår 2 2022	Delår 2 2022 Förbr i %	Prognos 2 2022	Avvikelse budget-prognos	Förbr av budget 2022 enl. prognos 2
Gatuinvesteringar						
Trafikinvesteringar	-15 856	-772	5%	-11 749	4 107	74%
Kollektivtrafik	-11 062	-15 662	142%	-10 090	972	91%
Stadsmiljö	-5 616	-206	4%	-5 464	152	97%
City	-11 494	-28	0%	-11 494	0	100%
Skattefinansierade exploateringsinvesteringar	-12 622	-1	0%	-12 622	0	100%
Summa gatuinvesteringar	-56 650	-16 668	29%	-51 419	5 231	91%
Kulturmiljövårdsinvesteringar						
Kulturmiljövårdsinvesteringar	-3 956	-2 348	59%	-3 956	0	100%
Naturvårdsinvesteringar						
Naturvårdsinvesteringar	-9 558	-6 276	66%	-9 558	0	100%
Miljöinvesteringar						
Åstaden	-4 743	-201	4%	-4 575	168	96%
Totalt trafik- och miljöinvesteringar	-74 907	-25 493	34%	-69 508	5 399	93%

Trafikinvesteringar

Under 2022 förväntas nedan objekt färdigställas till en total kostnad av 11,7 mnkr:

- GC-anlutning vid Olaus Petri skolan
- GC-bana vid kv Lagerhuset, bidrag till exploateringen
- Smidesgatans öppnande (mellan Osmundsgatan-Hedgatan)

Ett flertal objekt har legat på kö hos projektenheten på Tekniska förvaltningen och har därmed påbörjats senare än planerat vilket gör att förbrukningen för perioden är låg. De 4,1 mnkr som inte prognostiseras nyttjas under 2022 avser objekt som blivit framflyttade/försenade och kommer genomföras under 2023.

Kollektivtrafikinvesteringar

Inom kollektivtrafikinvesteringarna förväntas nedan objekt färdigställas under året till en total kostnad av 10,1 mnkr:

- BRT etapp 3 Brickebacken förväntas bli klart under 2022
- Medlen till hållplatsåtgärder för återställning, trygghet och tillgänglighet kommer användas till lämpliga platser och användas under året.

Total förbrukning till och med augusti uppgår till 142 procent av budget. BRT-investeringen 8,5 mnkr och samfinansieras till 50 procent med Trafikverket där justering av kostnader ännu inte gjorts. Den totala prognosen visar att 91 procent av budget väntas användas och 1,0 mnkr lämnas därmed outnyttjat.

Stadsmiljö, City och Å-staden

Investeringar inom Stadsmiljö och City har tillsammans med Åstaden ett budgetanslag på totalt 21,9 mnkr, inklusive överförda medel från 2021, och under 2022 förväntas följande objekt färdigställas till en kostnad av totalt 21,5 mnkr:

- Åstråket vid Kulturkvarteret blev klart under sommaren, men ombokningar i redovisningen har inte genomförts.
- Konstverk från Open Art kommer att köpas in för permanent placering på en plats i kommunen.
- Ny belysning vid Åstråket på Norra Strandgatan.

Hedens vattenlandskap pågår.

Planering pågår även för parken och förstärkning av promenadstråket vid framtida bebyggelsen vid Örnros.

Skattefinansierade exploateringsinvesteringar

Av de skattefinansierade exploateringsinvesteringarna har vid delår 2 planerade objekt påbörjats men ännu inte fått något utfall. Hela det totala budgetanslaget på 12,6 mnkr, inklusive överförda medel från 2021, ska användas till:

- Allmän platsmark vid Kulturkvarteret
- Prioriterade åtgärder exploatering

Kulturmiljövårdsinvesteringar

Kulturmiljövårdsinvesteringar har ett totalt budgetanslag på 4 mnkr inklusive överförda medel från 2021, och hela anslaget förväntas användas under 2022.

Under 2022 förväntas följande objekt färdigställas:

- Den första etappen av renoveringen av Strömsborg pågår.
- Skyltning av fornlämningen i Hästhagen har påbörjats och beräknas vara på plats under hösten 2022.

Naturvårdsinvesteringar

Naturvårdsinvesteringar har ett totalt budgetanslag på 9,6 mnkr inklusive överförda medel från 2021. För 2022 prognostiseras hela budgetanslaget att nyttjas då planering och genomförandemöjlighet i dagsläget bedöms för alla avsatta medel.

Under perioden januari till augusti har 6,3 mnkr nyttjats av total budget, vilket motsvarar en förbrukning på 66 procent av årets budget.

Under året har åtgärder hittills genomförts avseende bland annat:

- Etapp 3 av renoveringen av Stora Hjortstorps gård i syfte att öppna upp och tillgängliggöra platsen för allmänheten.
- Anläggning av Hedens våtmark.
- Iordningställande av bastu i Ånnaboda.
- Restaurering av betesmark i Ässkog.
- Utrivning av Almbro damm.
- Reglering av sjön Tysslingen.
- Barnens trädgård i Karlslund med nya lekmiljöer.
- Restaurerad entré till Hästhagen.
- Kajakledanpassning Länkarna (norr om Ormesta).
- Nya reservatsskyltar till Kränglan och Ökna, nya skyltar på vedförråd och nya grindar till olika reservat.
- Anpassning koja, matkällare och vedbod på Björkön samt fortsatt utveckling av Björkön.
- Stigmarkeringar och skyltar i Ånnaboda.

Under 2022 förväntas följande objekt färdigställas:

- Anläggning av rundslinga 2,2 km i Ässkog, skyltar, rastplatser och parkering samt restaurering av ängs- och naturbetesmark i Ässkog.
- Stängsling i Garphyttan, Norra Ormesta och Lövnäs.
- Utrivning av Lindbackabron samt gamla dammen i Gårdsjön.
- Våtmarker i Mellringe och Ässkog.
- Utrivning av vandringshinder i Kilsbergen och Almbro.

Prognos kapitalkostnader finansierade inom volympott

Inom programområde Samhällsbyggnad finns investeringsområden där kapitalkostnader (avskrivning och internränta) ska finansieras av avsatt s.k. ”volympott”. För Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet innebär det att kapitalkostnader för

trafik-, kollektivtrafik-, city-, stadsmiljö-, Å-staden-, naturvård- samt kulturmiljöinvesteringar som ska finansieras av volympotten. Även inom Tekniska nämnden ska kapitalkostnader inom investeringsområdena gata och park finansieras av samma volympott.

För 2022 har programområde Samhällsbyggnad, enligt beslut i ÖSB, 6 mnkr att nyttja för ökade kapitalkostnader inom ovanstående investeringsområden samt att Programnämnd samhällsbyggnad vid ingång till 2022 hade 5 mnkr kvar från de 6 mnkr som tilldelades till 2021.

Under 2022 prognosisterar Programnämnd samhällsbyggnad egen verksamhet att upparbeta 55,5 mnkr av de volympottsfinansierade investeringarna. Prognosen innebär en beräknad ökad driftkostnad i form av ökade kapitalkostnader mellan 2,2 – 3 mnkr beroende på vilken avskrivningstid som användas vid beräkningen. Beräkningen avser helårseffekt så vilken effekt som uppkommer i år beror på när investeringen aktiveras.

Inom investeringsområdena finns det dessutom upparbetade investeringskostnader som fortfarande ligger som s.k. pågående arbeten och inte har aktiverats än och därmed inte börjat generera driftkostnader i form av kapitalkostnader. För de investeringar som inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet ska finansieras av volympotten uppgår detta till cirka 64,2 mnkr. Omräknat till beräknad årlig driftkostnad i form av kapitalkostnader genererar de oaktiverade investeringarna inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet en ökad årlig driftkostnad på mellan 2 – 2,7 mnkr. Utifrån den prognostiserade investeringskostnaden för 2021 samt de investeringar som ligger som pågående arbete beräknas en årlig ökad driftkostnad i form av kapitalkostnader på mellan 4,2 – 5,7 mnkr.

Investeringar – fastigheter

Den totala budgeten för fastighetsinvesteringar uppgår till 113,1 mnkr. Totalt väntas 97 procent av budget användas vilket ger ett oanvänt utrymme på 2,9 mnkr.

Fastighetsinvesteringar	Budget 2022	Delår 2		Prognos 2022	Avvikelse budget-prognos	Förbr av budget 2022 enl. prognos 2
		Delår 2 2022	Förbr i %			
Bostadsrätter						
Bostadsrätter	-7 112	0	0%	-7 112	0	100%
Summa Bostadsrätter	-7 112	0	0%	-7 112	0	100%
Fastigheter						
Kultur- & fritidsfastigheter	-56 694	-15 515	27%	-56 694	0	100%
Markreserv	-16 345	-3 632	22%	-16 345	0	100%
Förvärv och försäljning fastighet	-32 932	9 318	-28%	-30 000	2 932	91%
Summa mark- och fastighet	-105 971	-9 829	9%	-103 039	2 932	97%
Totalt fastighetsinvesteringar	-113 083	-9 829	9%	-110 151	2 932	97%

Bostadsrätter

Bostadsrätterna har vid delår 2 2022 ett totalt budgetanslag på 7,1 mnkr inklusive överförda medel från 2021. För 2022 prognosieras hela budgetanslaget att nyttjas då planering och genomförandemöjlighet i dagsläget bedöms för alla avsatta medel.

Under perioden januari till augusti har inga medel nyttjats, vilket beror på att kostnaderna i dagsläget lagts i driften och ombokning kommer genomföras vid slutbesiktning.

Under 2022 förväntas följande objekt färdigställas:

- Utrymningsvägar Sörbyängsskolan

- Fritidsgård Sörbyängsskolan
- Förskolegård Marklyckan
- Diskrum Marklyckans storkök
- Marklyckans förskola, ventilation
- Helrust av tio Trygghetsbostäder

Kultur- och fritidsfastigheter

Kultur- och fritidsfastigheters budgetanslag uppgår till 56,7 mnkr inklusive överförda medel från 2021. För 2022 prognostiseras hela budgetanslaget att nyttjas. Under perioden januari till augusti har 15,5 mnkr nyttjats av total budget. Den låga förbrukningen beror bland annat på att projektförseningar orsakade av krav från myndighet, upphandling av entreprenörer och förseningar hos leverantörer på grund av materialbrist.

Under året har åtgärder genomförts avseende bland annat byggnation av ny infartsväg vid Mosjövallen, byte till vattenburenuppvärmning Lugnets IP, VA-anslutning Strömsborg, åtgärder i omklädningsrum och tak i flera fastigheter, bla Öknaskolan, Täby motorstadion och omklädningsbyggnad vid Stora Mellösa basketplan.

Under 2022 förväntas följande objekt påbörjas:

- Lugnets IP byte av konstgräs, anpassning snöupplag, minska granulatspridning
- Karlslund Tegelmagasinet, tak
- Karlslunds ridanläggning, stall
- Hästhagen, byggnad för omklädningsrum
- Karlslund, Mejeriet

Markreserv

Markreservens budgetanslag uppgår till 16,3 mnkr inklusive överförda medel från 2021. Prognosen visar att hela budgetanslaget planeras att användas.

Till och med augusti har 3,6 mnkr använts. Projektförseningar orsakade av krav från myndighet samt upphandling av entreprenörer och brist av material hos leverantörer har orsakat förseningar

Under året har åtgärder genomförts avseende bland annat byggnation av ett orangeri i Gudmundstorp Myrö 241, byte till gatubelysning LED vid bussgodsterminalen.

Under 2022 förväntas följande objekt färdigställas:

- Solelsanläggning Gudmundstorp orangeri, Myrö 241, minska elkostnader och bli självförsörjande energimässigt
- Bussgodsterminalen, byte till gatubelysning led
- Flera mindre åtgärder i fastighetsbeståndet

Fastighetsförvärv

Fastighetsförvärv har vid delår 2 ett totalt budgetanslag på 32,9 mnkr inklusive överförda medel från 2021.

Under perioden januari till augusti har nedan fastigheter förvärvats till ett värde av totalt 9,3 mnkr:

- Attersta 14:1
- Attersta 4:8
- Vallonsmidet 4

Totalt väntas fastigheter till ett värde av 30,0 mnkr att förvärvas under året.

Investeringar – exploatering

Exploateringsinvesteringar har ett budgetanslag på 130 mnkr och för 2022 prognostiseras hela avsatt budget att nyttjas.

Exploateringsinvesteringar	Budget 2022	Delår 2		Prognos 2 2022	Avvikelse budget- prognos	Förbr av budget 2022 enl. prognos 2
		Delår 2 2022	Förbr i %			
Exploateringsinvesteringar						
Exploateringsinvesteringar	-130 000	-55 372	43%	-130 000	0	100%
Totalt exploateringsinvesteringar	-130 000	-55 372	43%	-130 000	0	100%

Till och med augusti har 55,4 mnkr nyttjats, vilket motsvarar en förbrukning på 43 procent. Utfallet avser pågående investeringar i bl.a. i områdena Tamarinden, Bettorp-Kränglan, Norra Ormesta, Heden, Södra Ladugårdsängen och Gasklockan.

Under 2022 förväntas följande objekt färdigställas:

- Parken Hagen
- Parken i Norra Ormesta
- Sörbyängen och Sörbyängsvägen.

6. Fem år i sammandrag

	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Prognos 2022
Befolkning					
Totalt antal invånare, Örebro kommun	153 367	155 696	156 381	156 987	158 545
- Kvinnor	77 360	78 468	78 771	79 114	79 876
- Män	76 007	77 228	77 590	77 873	78 668
Anställda inom Stadsbyggnad					
Antal tillsvidareanställda, årsarbetare (heltal)	140	141	145	148	128
- Kvinnor	86	82	84	87	74
- Män	54	59	61	61	54
Antal visstidsanställda, årsarbetare (heltal)	12	8	11	8	5
- Kvinnor	8	4	5	7	5
- Män	4	4	6	1	0
Antal timavlönade, årsarbetare (heltal)	1,1	0,7	0,9	1	0,7
- Kvinnor	0,8	0,2	0,2	0,4	0,6
- Män	0,3	0,5	0,7	0,6	0,1
Fysisk planering, antal (BN)					
Total mängd lovbeslut	901	885	968	1 000	1 000
Mark och exploatering (PNS)					
Sålda tomter småhus	29	15	25	26	9
Sålda tomter flerbostadshus	2	6	7	7	2
Sålda tomter verksamhet	12	8	11	10	5
Antal byggklara småhustomter för försäljning	2	15	10	9	13
Naturvård (PNS)					
Antal kommunala natur- och kulturresevat	18	19	21	21	21
Kollektivtrafik (PNS)					
Stadstrafik					
Antal resor	8 156 476	8 721 500	5 000 000	5 000 000	8 000 000
Flextrafik, resandeutveckling	21 261	21 043	10 197	13 000	0
Färdtjänst (PNS)					
Antal tillstånd	4 441	4 814	3 880	4 165	4 416
Antal resor inkl riksfärdtjänst	206 909	217 035	150 713	160 000	200 000
Färdtjänstkostnad	41 439	50 228	42 922	41 500	46 500
Kommentarer					

7. Indikatorlista

Indikatorer för att följa utveckling inom målområde 1	Utfall 2020	Utfall 2021	Prognos 2022	Målvärde 2022
Antal genomförda medborgardialoger (nytt mått, mät historik saknas)	55	17		19
Indikatorer för att följa utveckling inom målområde 2	Utfall 2020	Utfall 2021	Prognos 2022	Målvärde 2022
Antal kvm såld verksamhetsmark (kommunägd mark)	217 524	243 100		200 000
Antal BTA såld kontorsmark (kommunägd mark)	7 000	5 600	0	5 000
Antal kvm verksamhetsmark som adderas till planreserven utifrån årets laga kraftvunna detaljplaner (kommunägd mark)	-	20 000	20 000	200 000
Antal kvm verksamhetsmark i planreserven (kommunägd mark)	-	1 150 000	1 025 000	1 000 000
Indikatorer för att följa utveckling inom målområde 4	Utfall 2020	Utfall 2021	Prognos 2022	Målvärde 2022
Antal personer i kommunens tomtkö/antal sålda småhustomter per år (kommunägd mark)	1386/25 =55	1813/26 =70	1759/9= 195	Mäta
Antal sålda småhustomter per år (kommunägd mark)	25	26	9	Öka
Antal sålda flerbostadshustomter per år (kommunägd mark)	7	5	2	Mäta
Antal byggklara småhustomter till försäljning (kommunägd mark)	10	9	13	Öka
Markreserv, balansvärde (hektar)	11 753	11 614	11 613	Mäta
Antal nya bostäder som ska produceras på såld mark	570	360	91	800
Behov av nyproducerade bostäder utifrån befolkningsökning (befolkningsökning/2 personer per bostad)	643/2= 321	570/2= 285	868/2= 434	658*
Antal bostäder i planreserv (kommunalägd mark)	-	3 600	4200	Mäta
Utfall antal nyproducerade bostäder per år (kommun- och icke kommunägd mark)	844	759	1000	700**
Antal bostäder som adderas till planreserven utifrån årets lagakraftvunna detaljplaner (kommunägd mark)	-	75	170	1000
Indikatorer för att följa utveckling inom målområde 5	Utfall 2020	Utfall 2021	Prognos 2022	Målvärde 2022
Antal åtgärder för vattenlevande organismer	2	5	3	3
Antal hektar – långsiktigt skydd/restaurerats för att få höga miljövärden (ett års fördröjning)	903	951	Öka	Öka
Antal kommunala naturreservat	21	21	21	21
Utveckling cykeltrafik (passager/dygn)	16 400	16 400***	-	Öka
Utveckling biltrafik (passager/dygn)	139 200	110 000***	-	Inte öka
Antal påstigande i kollektivtrafik (stadstrafik)	5 000 000	5 000 000	8 000 000	Öka
Indikatorer för att följa utveckling inom målområde 6	Utfall 2020	Utfall 2021	Prognos 2022	Målvärde 2022
Andel enheter med HME-värde på minst 78%	67 %	58 %	Redovisas i årsberättelse	Öka
Andel chefer som har mellan 10-30 medarbetare (%)	58 %	50 %	46%	Öka
HME-index	76	78	Redovisas i årsberättelse	Öka
-kvinnor	74	77	-"	Öka
-män	78	80	-"	Öka
Ekonomisk ramavvikelse för PN, mnkr (exkl reavinst mark)	-6,3	-14,5	-20,7	>/=0
- varav Stadsbyggnad	7,5	7,5	3,6	>/=0

Kommentarer

*Målvärdet är satt efter prognosticerad befolkningsökning 2022, dvs 1317 delat på 2

** Målvärdet utgår från indikatorn ovan angående behov av nyproducerade bostäder utifrån befolkningsökning

***I dagsläget finns otillräcklig och ej tillförlitliga data till dessa indikatorer, därav är siffrorna för 2021 en uppskattning. Under 2022 sker ett utvecklingsarbete för att säkra upp att dessa mätningar blir tillförlitliga varje år.